

Vazha-Pshavela
Irodion Evdoshvili

GEORGIAN STORIES

„TSODNA“

ვაჟა-ფშაველა
იროდიონ ევლოზვილი

ქართული მოთხრობები

თარგმნილი
ელენე კობიაშვილისა და ანა რატიანის მიერ

გამომცემლობა „ცოდნა“
თბილისი — 1964

VAZHA-PSHAVE LA
IRODION EVDOSHVILI

811
19
საქართველოს
ბიბლიოთეკა

GEORGIAN STORIES

Translated
by Helene Kobiashvili and Anna Ratiani

05151
14140

PUBLISHING HOUSE "TSODNA"
TBILISI—1964

✓

წიგნი დაბეჭდილია კავშირის დეპარტამენტის მიერ

წინამდებარე კლასგარეშე საკითხავი წიგნი განკუთვნილია ქართული სკოლის IX-X კლასებისათვის.

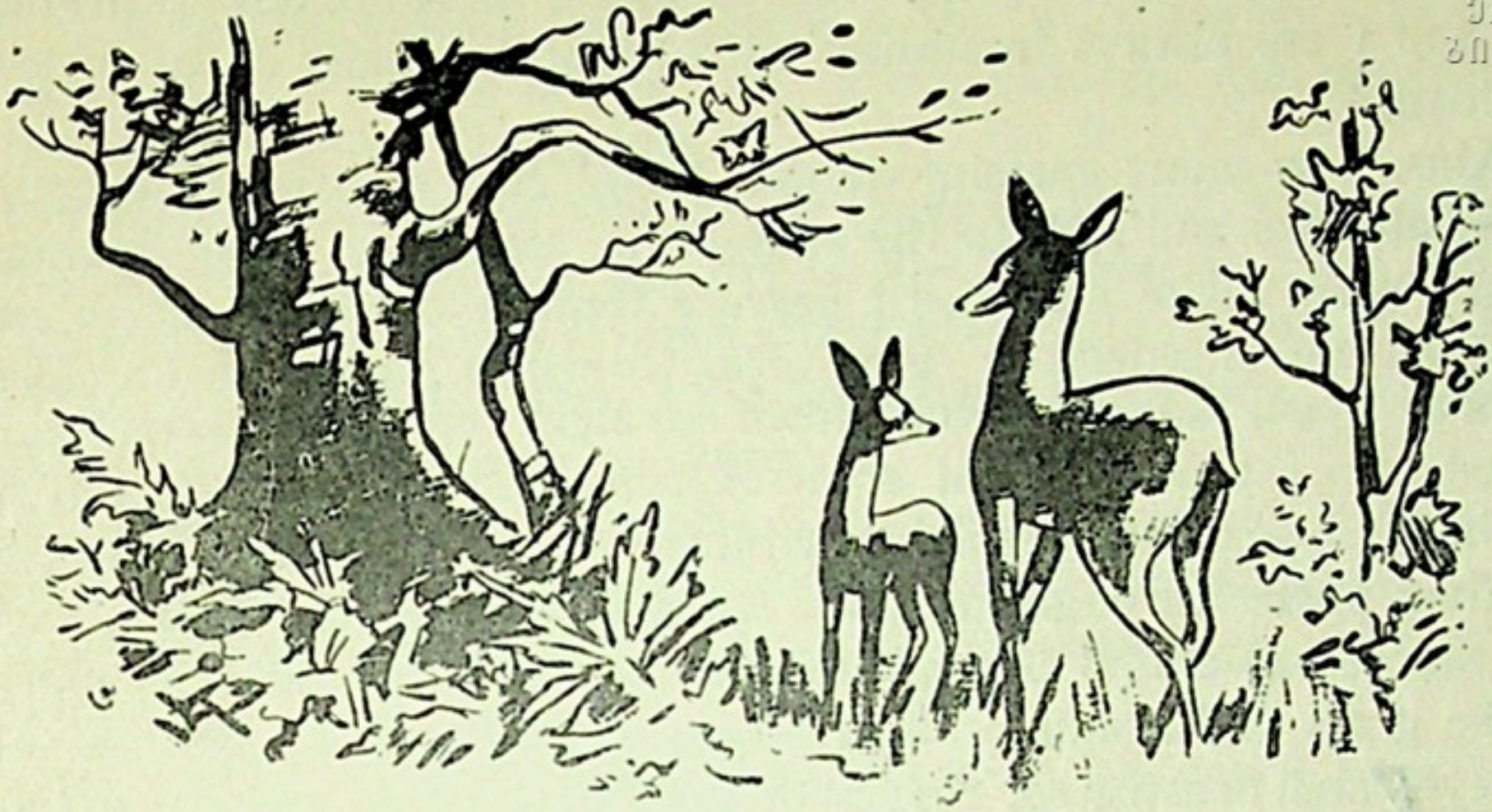
მასში მოთავსებულია ვაჟა ფშაველას „შვლის ნუკრის ნაამბობი“, იროდიონ ევლოშვილის „უბედური ქორბუდა“ და „რას გალობს შაშვი“ (ინგლისურ ენაზე).

წიგნი ხელს შეუწყობს მოსწავლეთა სიტყვიერი მარაგის გაძლიერებას. იგი დაეხმარება იმ პირებსაც, რომლებიც დამოუკიდებლად სწავლობენ ინგლისურ ენას.

163847

ქართული ენის ინსტიტუტის
ეროვნული ბიბლიოთეკა

VAZHA-PHAVELA

The Story of a Little Fawn

I

I am a tiny creature, an orphan. Fate has been cruel to me¹: it's too early for me to be left all alone.² My body is still covered with a smooth white-spotted coat, I have no horns, I have not cut my teeth yet³ and my hoofs are still soft.

I wander about aimlessly. Just look⁴ at my blood-stained foot: I hurt it going down into the ravine to drink. Oh, how my heart aches! My poor mother! While she was alive I always felt her affection: she suckled me, she caressed me and warned me of danger.⁵

Poor me, what am I to do now!⁶ I get no milk now, only in the morning and in the evening, when there is dew on the grass, I drink

¹ Fate has been cruel to me — ბედმა მიმუხთლა.

² it's too early for me to be left all alone — ცუდ დროს დავობლდი (სიტყვასიტყვით — ძალიან ადრე დავრჩი მარტოკა).

³ I have not cut my teeth yet — ჯერ კბილებიც არ ამომსვლია.

⁴ Just look — აი, დახედეთ.

⁵ warned me of danger — მაფრთხილებდა.

⁶ Poor me, what am I to do now! — რაღა მეშველება მე, საბრალოს, ახლა!

it and so seem to satisfy my want of milk. I have nobody to protect me, and I am always trembling with fright; I wander about in fear of death.¹

Alas, how many enemies we deer have! Just a little while ago I came, anxious and sad, to the edge of a meadow. I was looking around when all of a sudden I heard a thunderous sound above me. I looked up: an enormous grey bird, its wings pressed to its sides, its beak open, was swooping down straight on me.² Terrified, I leaped into the wood. That accursed bird could not stop the fall of its heavy body and crashed down just where I had been standing. A shiver passes through my body when I think of its crooked beak and murderous claws! Seeing me there no more it flapped its wings on the grass and brambles, then glared around with its terrible yellow eyes and, frustrated, rose with difficulty, for it had got entangled in the thick brambles. I hid behind a tree and peeped at it, my heart going pit-a-pat.³

My dear forest! It's you that help me, otherwise not a hair of me would have been left!⁴ My heart tells me that I shall fall a prey to one of my enemies:⁵ I have no experience, for I have lived with my mother for only a week. She told me who was a friend to me, and who was a foe. But who will teach me now?

All the time I lie in the thicket, I hide there, because the mosquitoes and midges give me no peace. But with my mother I was happy and could breathe freely.

My mother and I lived over there, under the shade of the thick forest, on that hillside cut by ravines. We were in safety there. My mother would lie down on this hillock and I cuddled up against her side. We were protected by trees on three sides, but the fourth was open and my mother gazed down the hillside, pricking up her ears now and then. I looked at her and imitated her, pricking up my little ears too. Three times an unusual sound reached us: it was not like the ripple of water that I always hear; nor like the faint chirp-

¹ I wander about in fear of death — გზაარეული დავებებები, სიკვდილის მოლოდინში.

² was swooping down straight on me — მოდიოდა პირდაპირ ჩემსკენ.

³ my heart going pit-a-pat — გული მიფანცქალებდა.

⁴ otherwise not a hair of me would have been left! — თორემ ჩემი ბეწვიც არ იქნებოდა!

⁵ I shall fall a prey to one of my enemies — ჩემი მტრის მსხვერპლი გავხდები.

ing of a thrush; neither did it resemble the wood-pecker's knock, nor the sound of a twig falling from a dry tree-top, nor the rustle of leaves stirred by the breeze.

I noticed one thing: as soon as my mother heard this strange sound, she would start up and say to me: "Follow me, my child, follow me." She ran and I skipped after her, as fast as I could.¹ I did not know or understand then what she feared.² But now I know...

Oh, how many enemies we have!

Oh, man, why do you feel no pity for such a small creature as I am! Why don't you let me walk about in peace, cropping the sweet green grass and enjoying the light evening breeze on the top of a hillock?

I can't go far from the wood. If I venture to go down into the valley, I always keep near the edge of the wood. Even then I am more dead than alive with fear.³ I keep looking around, I hide behind trees, rocks, in the thickets and feed, trembling all over, my legs giving under me with fright.⁴

What harm have I done, oh man, tell me? Or what harm did my poor mother do to you? Had she eaten or drunk anything of yours, that you killed her and left me an orphan? Oh, man, you are strong and skilful and we are nothing to you.⁵ You don't feel that we, too, love freedom. Your cruel heart doesn't tell you that we, too, love life and nature: the rustle of leaves, the ripple of water which I listen to so often with bated breath, and the whispering of grass; it doesn't tell you that we like to gambol with other animals of the forest. But what is that to you, oh man? With bloodshot eyes you scour the woods looking for me and hundreds of others, weak and helpless like me. You are armed, you steal up to us and shoot us down treacherously⁶, making an end of us,⁷ shortlived as we are.

¹ as fast as I could — რაც ძალა და ღონე მქონდა.

² what she feared — ვის უფრთხობდა.

³ Even then I am more dead than alive with fear — უიშისაგან მაშინაც ნახევარი სიცოცხლე მაკლდება.

⁴ my legs giving under me with fright — უიშისაგან მუხლები მეკეცება.

⁵ we are nothing to you — ჩვენი ჯავრი არ გაქვთ (არაფერი არა ვართ თქვენთვის).

⁶ shoot us down treacherously — მუხთლად გვკრავ ტყვიას.

⁷ making an end of us — ბოლოს მოგვიღებ.

How should I not be full of fear? It's only a week since I came into this world, and how much terror and suffering I have already experienced!

It was raining the day before yesterday. My mother, full of life and beauty, stood near a birch-tree, chewing the cud with relish¹. I stood by her side, glad to be near her in safety, thinking neither of enemies nor of death. Clear drops of rain dripped from the thick leaves above us, and I let them fall on my head to cool it. "Isn't it pleasant?" my mother asked me. I nodded and skipped about, sometimes pressing my head against her flank.

Before us a wood-pecker was flying around the trunk of a dead tree,² pecking at it with such force that I was quite puzzled.³ Why, my mother, who was so big, could not make such a noise in the forest! The wood-pecker moved around the tree, scratching it with its claws and pecking at it here and there. I was greatly amused by its tricks.

Suddenly I heard a sound like "chkhee, chkhee." I looked up: a jay was flying overhead. "Quick, hide behind me," my mother said, "or the jay will peck out your eyes." I hid myself and my mother beat off that wicked bird with her head.⁴ The jay tried hard to get at me,⁵ but as its cruel attempts had no effect⁶, it left us alone; it perched with a doleful air on a branch and began wailing. Its voice was just like mine. My mother laughed and said: "It's a very cunning bird, that jay, beware of it, my child. It's a dangerous enemy for such little fawns as you are. It starts wailing and mewling, and if anywhere near there is an inexperienced and ignorant little being like you, it will answer. That's just what the jay wants:⁷ it will attack it and peck out its eyes". I shuddered. "I shall not answer, I shall hide myself at once." — "Yes, yes, that's right, my child. You

¹ chewing the cud with relish — გემრიელად იცოხნებოდა.

² was flying around ... a dead tree — ერთ ხმელ ხეს გარშემო ევლებოდა.

³ I was quite puzzled — მიკვირდა.

⁴ beat off ... with her head — იგერიებდა თავით.

⁵ tried hard to get at me — ჩემსკენ იწევედა.

⁶ as its cruel attempts had no effect — ზეკრა იცოდვალა უშედეგოდ.

⁷ That's just what the jay wants — ჩხიკვსაც ეს უნდა.

need not fear anything while your mother is alive. When I am no longer with you¹, you'll have to be more cautious." Oh, poor me, how little I am prepared for life as yet?²

III

It was very hot one day. My mother rose and said: "Let's go down to the brook." We went down a small hillock, through a thicket and into the gully. It was so deep that the sunlight could not penetrate to its bottom. Here and there, on the banks of the stream tall trees grew, their tops interlaced. Under those trees some raspberry bushes had come up, their red roots overhanging the edge of the gully and gazing into the stream. The cool clear water rippled over the slippery stones and leaped down from one rock to another, eddying in little pools.³

My mother went down to the water and stepped into a pool. I could hardly walk on the stones, they hurt my feet so.

"Come, step into the water, my child. It's so pleasant to stand in cool water on such a hot day," said my mother. I came up to her and cautiously put one foot into the water; but it was so very cold, that I quickly sprang back. "It's too cold, I can't stand in it!" "It won't do you any harm,⁴ you should get used to it now." I stood in the water a little and then we went back to our retreat.

Above us in a clearing we heard voices. "They aren't dangerous people," my mother said, "only a woman and her child. Our enemies don't shout like that. Still, we must be careful. Let's go up the track, we mustn't appear on the edge of the glade. I don't want them to see us." My mother walked on in front, but I could not restrain my curiosity:⁵ hiding my body, I stuck out my head. At the same moment I heard a voice from below:

"Oh, oh, mother, a wolf, a wolf."

"Don't be afraid, darling, where is it, show me," the mother said. "There he is, don't you see his ears sticking out?" answered the

¹ When I am no longer with you — როცა აღარ ვიქნები შენთან.

² as yet — ჯერ კიდევ.

³ eddying in little pools — გუბღებოდა.

⁴ It won't do you any harm — არაფერს არ დაგიშავებს.

⁵ I could not restrain my curiosity — ცნობისმოყვარეობას თავი ვერ დავალწიე.

child, his eyes full of tears, as he pointed his finger at me. "Oh, no, dear, that's not a wolf, it's a little fawn! Isn't it beautiful!"

"Let's catch it, mother," begged the child, eager to run after me.¹ "No, darling, it's a pity to catch it. Don't you think it has a mother too? She will cry if she loses her child." I listened with bated breath,² pleased to hear at least a few words of pity. I wanted to hear more, but my mother had come back and, running up to me, said: "Oh, you silly kid, do you believe them? What are you looking at? Come away quickly. Follow me. They will go and tell the hunters of our whereabouts and we shall say farewell to life."³

Poor mother, she had a foreboding that it would be so!

IV

My mother dashed away, so did I, and we went leaping all the way uphill. The last words I heard were: "Oh, there's the mother too!"

We started up a hillside covered with butter-burs and undergrowth whose roots were watered by cool springs. Here and there in the mud were footprints of little fawns like me. It was awfully hot. We could hardly breathe. So we lay down in the butter-burs. The large leaves protected us from the sun's burning rays.

But suddenly heavy clouds came up from beyond the mountaintops around us; they thickened⁴ and darkened the sky above; then it thundered and lightning flashed.⁵ Torrents of rain poured down on the mountain slopes. Large drops of rain began to patter on the leaves of trees and especially on the butter-burs around us, and the noise of the downpour was such as though everything around us—the woods, the very hills were falling.⁶

Every living being fell silent: the birds ceased twittering and skipping about; the villainous jay that had frightened me so before

¹ eager to run after me — მოუთმენლად ემხადებოდა ჩემსკენ გამოსაქცევად.

² with bated breath — სულგანაბული.

³ we shall say farewell to life — გამოვესალმებით სიცოცხლეს.

⁴ they thickened — შეიყარნენ ერთად.

⁵ lightning flashed — ელვა გაიკლაკნა.

⁶ as though... the woods, the very hills were falling — თითქოს ტყე, მთებიც კი იქცეოდა.

cut a poor figure¹ now. It sat on a young birch tree² with closed eyes, its wings hanging down helplessly, the water dripping from its beak. Near it sat a red-breasted little bird, the beech-bird, a harmless, inoffensive fluffy little thing, its eyes gently closed. Another bird flew up chirping. The jay started, opened its eyes and, terrified, darted here and there uttering its shrill cry, "chkhee, chkhee." I laughed. I had imagined it was stronger than others, but now I knew what sort of a creature it was!³

The storm blew over.⁴ The birds sang in chorus again. The grass and the leaves shed tears of joy.⁵ My mother liked to walk on the wet ground after the rain. She would go down into the valley and take me with her. And now, too, we skirted the fields,⁶ then turned towards the hills. The sweet sound of a reed-pipe reached our ears.

At the foot of the hill some sheep were scattered, cropping the fresh wet grass. The sun was sinking beyond the mountain, its pale beams bidding farewell⁷ to the peaks and tree tops. A shepherd in his felt cloak sat on the hillside, merrily piping away⁸. A shaggy, terrible-looking dog crouched by his side. It watched the flock closely and from time to time glanced affectionately at its master.

"We've come to a bad place," my mother said to me. "The shepherd isn't armed, you need not be afraid of him. But that dog may scent us⁹ and chase us. Turn round and watch it: if it runs after us, I shall show myself and you hide in the grass." Seeing us, the sheep were alarmed and looked in our direction. I hid in a thick growth of peavine and did not take my eyes off that shaggy dog. Suddenly it yelped, pricked up its ears and darted towards me. The shepherd shouted and I trembled with fear. The dog caught sight of my mother and rushed after her. My mother was off in a flash¹⁰ and was

¹ cut a poor figure — საცოდავად გამოაყურებოდა.

² a young birch tree — წიფლის შიმელა.

³ what sort of a creature it was — რა შვილიც ბრძანებულა.

⁴ The storm blew over — გადაიქუხა.

⁵ shed tears of joy — სიხარულს ცრემლებს დაუწყეს ფრქვევა.

⁶ we skirted the fields — შევეუდექით ველის პირს.

⁷ its pale beams bidding farewell — იმისი მკრთალა სხივები ეჩხიკებოდა.

⁸ merrily piping away — მხიარულად უკრავდა სალამურს.

⁹ may scent us — დაიყრის ჩვენ სუნს.

¹⁰ was off in a flash — გასრიალდა.

out of sight¹ in a moment. I was heartstricken, my eyes filled with tears. Oh, mother,² what if the dog catches you! For a long time I heard the rumble and clatter of stones in the ravine.

What if that dog had caught my mother and was rending her to pieces with its sharp teeth! Twilight fell.³ The shepherd whistled to the sheep and drove them off homewards.⁴ I followed his movements with a beating heart. He struck some of the sheep with his long staff and threw stones at others. A poor little lamb like me fell down and his legs jerked helplessly. The shepherd went up the hill and shouted: "Khoorshia!" In a little while, on the skyline, I saw his Khoorshia standing by his side, its red tongue lolling out of its mouth. I was frightened: what if that was my mother's blood on its muzzle! It grew dark,⁵ night came on;⁶ the world grew still, not a sound from anywhere. Where was my mother? Maybe she could not find me, if only she was alive? But soon I heard a voice. It was like my mother's. I replied. Poor mother rushed up to me, quite out of breath.⁷ "You are here, my child? Don't be afraid, your mother is alive. Dogs and wolves can do me no harm. You are alive!" "I am", I answered. She caressed me. Oh, to whom can I appeal now,⁸ who will take pity on me, who has the power to give me back my mother, that I might look into her eyes and be tenderly caressed by her again! How am I to bear this sorrow!⁹ Why didn't that blood-thirsty enemy kill me too! What is life to me now? Only yesterday she was alive, my beautiful mother, my hope and comfort! Could I think that next day I would lose her for ever!

V

All night we walked in the valley. We were not afraid now. We fed nicely in the rye-field. Day broke¹⁰ and we turned back to the

¹ was out of sight — დამეკარგა თვალიდან.

² Oh, mother — ვაიმე, დედავ.

³ Twilight fell — დაბინდდა.

⁴ drove them off homewards — შეაყოლა ბინისაკენ.

⁵ It grew dark — დაბნელდა.

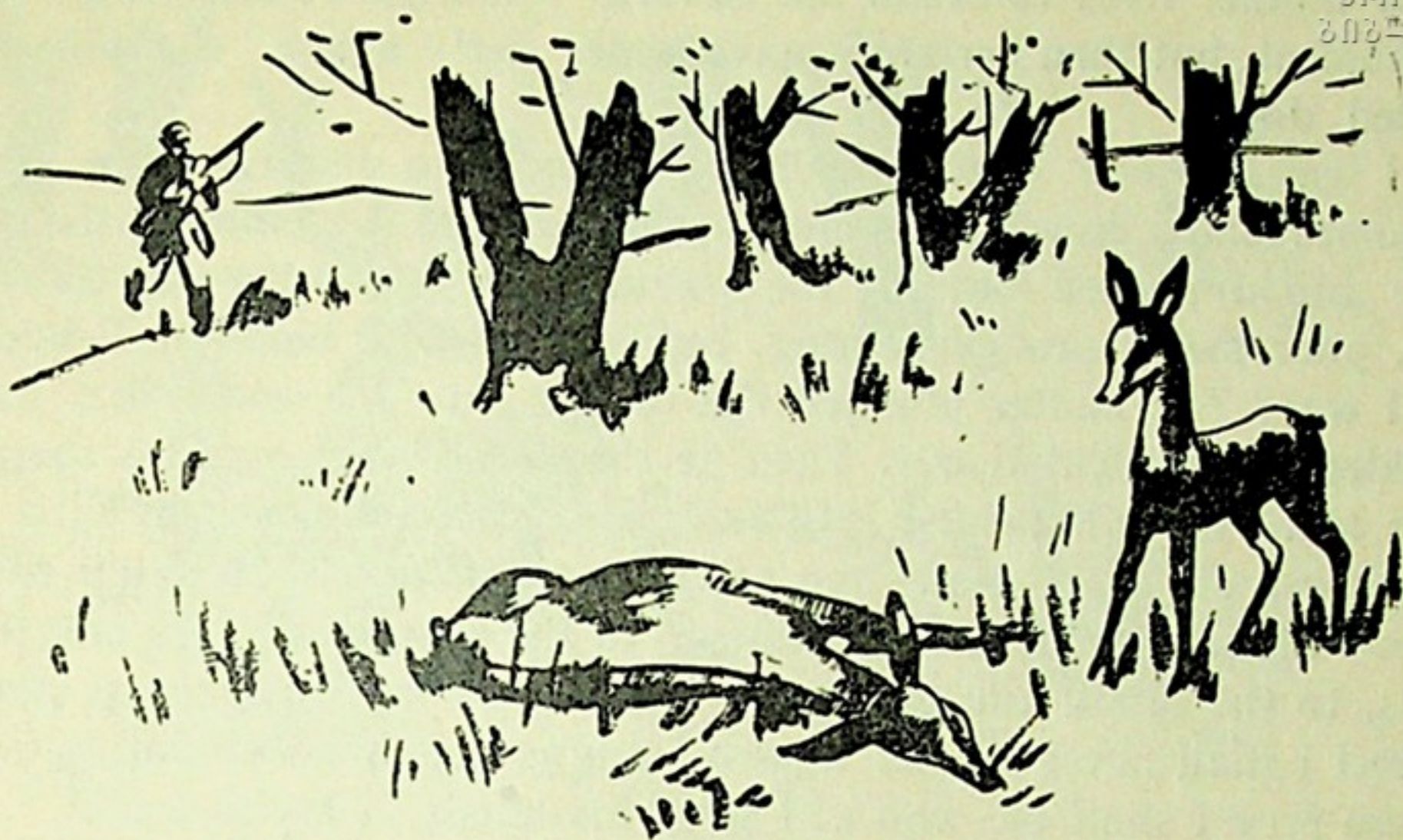
⁶ night came on — დაუკუნეთდა.

⁷ out of breath — სუნთქვაშეკრული.

⁸ to whom can I appeal now — ვის შევსტირო ახლა.

⁹ How am I to bear this sorrow! — როგორ მოვიხელო ეს ჯავრი!

¹⁰ Day broke — ინათა.

forest. May that dawn be cursed!¹ There was thick grass in the field. Two or three cherry-trees stood there. Thrushes and other birds fluttered around them, twittering gaily, flying here and there, carrying food to their little ones. My mother warned me that it was dangerous to walk at such a time. "Our enemy may find us by our footprints on the wet grass." It was my mother's last warning. She was restless as if she felt that death was at hand². Sometimes she would pluck a leaf and then stand motionless.³

Above us there were willows growing in a row. Before them, close to one another, stood three or four tall birch-trees.

Suddenly, like a thunder-clap, a gun crashed. The sound reverberated among the rocks and mountains, the leaves on the trees and bushes quivered, smoke spread over the wet grass. My mother gave a moan and fell. I stood petrified. My mother rolled downhill, leaving a bloody trail behind her. A young man leapt out from behind the birches. He picked up the folds of his grey chokha⁴ and with a shout of "Victory!" rushed downhill after my mother. My

¹ May that dawn be cursed! — წყეული იყოს იმ დღის გათენება.

² as if she felt that death was at hand — თითქოს სიკვდილის მოახლოებას გრძნობდა.

³ and then stand motionless — და გაყუჩდებოდა.

⁴ chokha—Georgian national dress.

poor mother tried to stand up. Several times she raised herself for a moment, but then her knees gave under her¹ again, she fell and rolled down.

I was like one dead, my body seemed to dissolve when that accursed hunter drew his gleaming dagger and cut my mother's throat! The blood gushed out of the wound and splashed the tree trunks. Oh, poor me! I saw everything, but how could I help her, helpless as I was? The hunter plunged the dagger into the udder that had suckled me and cut it out. Then he threw the body over his shoulders and went off. I burst into tears and lost consciousness.²

Now I am more dead than alive.³ I weep and that is my only consolation. I wander about and cry to the trees, the rocks and the hills, to the brook and the grass. But I can't find my mother anywhere! I shall never see her again! I am an orphan, and who knows whose prey I shall be, who will steep his hands in my blood?!⁴

(1885-1889.)

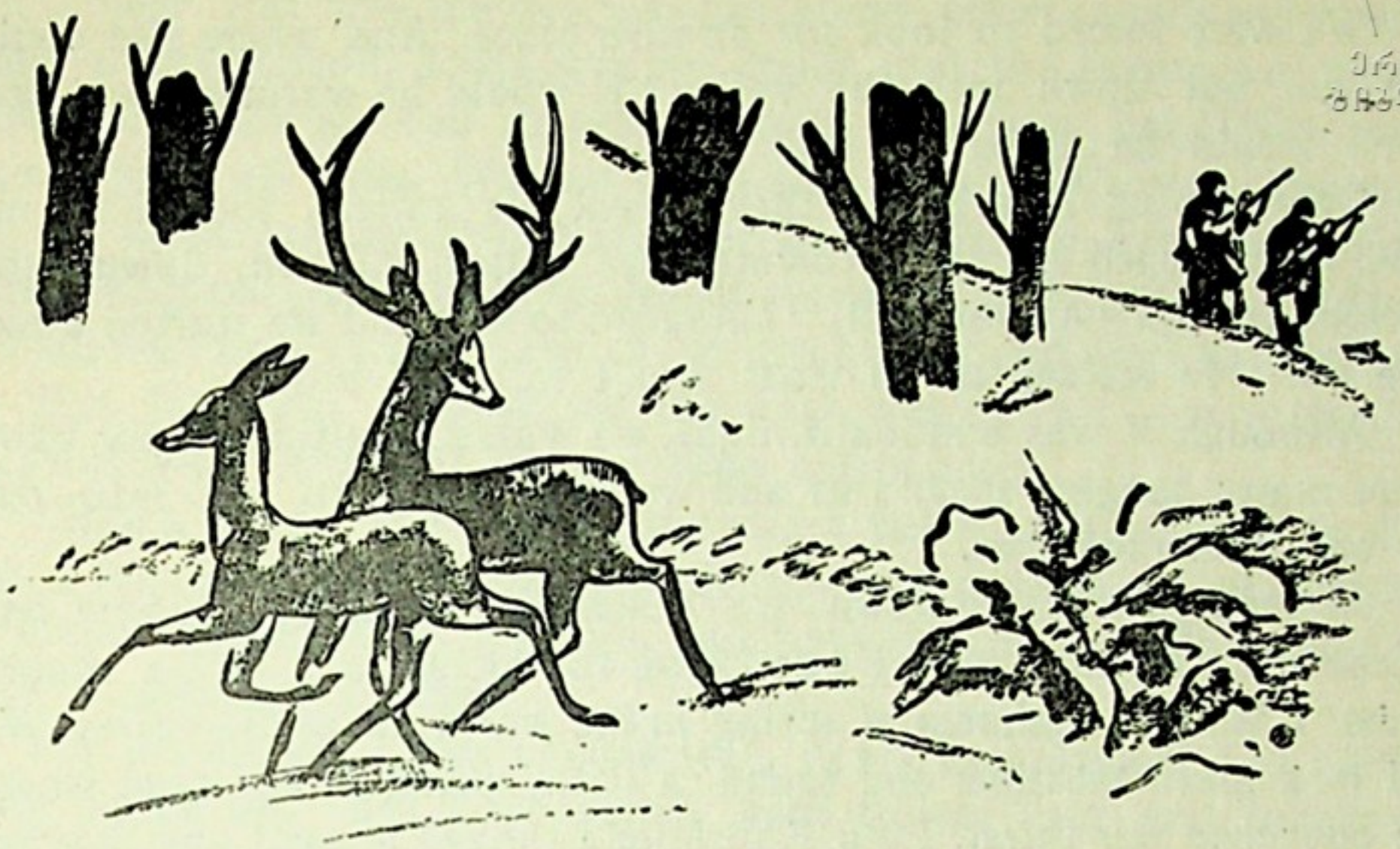
¹ her knees gave under her — ჩაიხვეოდა მუხლებში.

² and lost consciousness — გული შემიწუხდა.

³ more dead than alive — ცოცხალ-მკვდარი.

⁴ who will steep his hands in my blood?! — ვინ შეიღებავს ჩემი სისხლით ხელებს?!

IRODION EVDOSHVILI

Poor Khorbooda

“Let’s leave these wretched rocks and forests, for I know we’ll perish here this winter,” suggested my friend, my faithful comrade Khorbooda, so called by the deer for his large branchy antlers, which were like a hawk’s nest.

And he was quite right. A bitterly cold winter came on. Everything around us was sunk in snow. All the bushes disappeared. Great trees were up to the waist in snow. Some of them were bent like old men under their heavy load, some had even fallen down. All the paths were snowed up and the ravines and clefts were filled in. Even the crow could not open its beak for the cold when it wanted to caw.

We could hardly find our way through the forest. We fell into pits, stumbled over rocks. We suffered from wounds and the snow was often stained with our blood! There was no food left — not even any withered grass on the ground, no twigs or leaves on the trees, nothing but snow all around!

We were forced to look for another place. And where else could we go, but down into the valley? It would be warmer there and food would be easier to find.

One evening Khorbooda threw back his antlers, looked at me and then turned his head towards the valley. "Down, down," he seemed to say. "As you will,"¹ I nodded to him and we started down the hill. He walked on in front and I followed him.

Although it was a moonlit night, we walked cautiously, for there were many dangers around us and we were afraid to run into one of our numerous foes.

At last, just before dawn we reached the valley hungry and exhausted. Oh, how glad I was! After the bitter cold of the mountains I felt the freshness of spring in the warm air of the valley. We fed in a green meadow and found a little spring in the sand where we quenched our thirst. Then Khorbooda looked around and, having made sure that there was nobody near us, we lay down close to each other to keep warmer,² and so we rested. I thought of the hills, of the gnawing hunger and bitter cold we had suffered from up there and caressed my Khorbooda, thanking him for bringing me down into the valley.

We were both happy: all our troubles were over and we had escaped death from starvation and cold.

But, alas! Our happiness was short-lived!³ Suddenly we heard a sound. Deer do not use their tongue, they speak with their eyes. Khorbooda and I looked at one another. "What can it be? Is it some danger again?" we asked each other. "I think somebody is coming," said Khorbooda. He started up, darted to the edge of the wood and looked down into the valley. "Bow-wow-wow," the barking of a dog was heard from afar. Then we saw a dog running swiftly in our direction, barking as it ran. "It's the trail of a deer. Good fellow, Khorissa! See him run!" Shouts came from all sides. No doubt, Khorissa was the black dog that was running in our direction, for on hearing its name it dashed forward.

"An enemy, we must escape," Khorbooda signalled to me, as he sprang into the brushwood, threw back his antlers and flew off as swiftly as the wind. I followed at his heels. Khorissa's barking was

¹ As you will — როგორც შენ გსურს.

² we lay down close to each other to keep warmer — მივეთბუნეთ ერთმანეთს.

³ Our happiness was short-lived! — ჩვენი ბედნიერება ხანმოკლე იყო!

quite near. But now the dog was not alone: other hounds were bay-
ing, in hot pursuit. There was no doubt that the enemy was more
numerous than we had expected. "Now, Khorissa, hai, hai," was
heard from all sides. We ran down the valley, Khorissa gaining
on us. What were we to do? How could we defend ourselves? Na-
ture had given us nothing to defend ourselves with and we avoided
bloodshed.¹ So we ran on, out of the brushwood and down the valley.

But fate was against us: the way was cut off — some of the
hunters were ahead of us, we were surrounded!

"Bang, bang," the guns roared and a bullet whizzed close to my
ear. I fell down from fright. Khorbooda reared and swayed backwards²
a little. "Bravo, Gabro, bravo, you have shot it right through the
heart," someone shouted.

For an instant I was unconscious, death had flashed like light-
ning before me.³ But I recovered, leapt to my feet and followed
Khorbooda, who was galloping madly through the wood. Two or
three more leaps and I caught him up. Gabro's bullet had missed
me — I was not wounded.

When we reached the middle of the grove, we stopped for breath
and listened to catch the sounds again. All was still,⁴ only Kho-
rissa was coming nearer, barking. "To the hills, back to the hills,"
said Khorbooda and leapt so high that I thought he would never
come down again and would fly on through the air.

"Bow, wow, wow," we were confronted by Khorissa's mates,
who rushed at us. The hounds had run round from another side.
There was nothing for us⁵ but to turn to the right. We darted away
to where all was still.

Here, at last, was the edge of the wood! A few more steps and
we would break through the encirclement⁶ and get back to the hills.
Only two or three trees were before us. Khorbooda turned his head
to the hills, we looked at our native hills and felt happy.

¹ we avoided bloodshed—ვერიდებოდით სისხლის ღვრას.

² Khorbooda reared and swayed backwards—ქორბუდა ყალუზე შედგა და უკან
გადაქანდა.

³ death had flashed like lightning before me — სიკვდილმა ელვასავით წინ გა-
მიქროლა.

⁴ All was still — ჩამიჩუმე არ ისმოდა.

⁵ There was nothing for us — სხვა გზა არ იყო.

⁶ we would break through the encirclement — გავარღვევთ ალყას.

07/71

T 6.847

“Bang, bang,” a gun crashed, and Khorbooda, hit by a bullet, fell down flat.¹ He gave me only one bitter glance! “Farewell, farewell,” said his eyes. I saw no more, I only felt that something terrible had happened to Khorbooda.

“Bang, bang, whizz” bullets buzzed over my head and close to my ears. I dashed away headlong, aware that Khorbooda was not following me. Far away I still heard Khorissa’s barking.

There were no more shots. The rocks were quite near. A few more steps and I had reached them. Half-conscious and out of breath, I climbed up the hill and fell down there in the thick brushwood.

My heart was throbbing painfully, my breath came short² and if the hunters had overtaken me there, what could I have done? “Let those wicked men kill me too,” I said to myself and bitter tears burst from my eyes. “Oh, why don’t you think of our tears, you cruel men, when you make us cry so bitterly?”

I could not stop crying. “My friend is surely killed,” I thought, lying all alone in the bushes.” But why? What harm have we done? Where is my Khorbooda, my dear friend? Maybe the dogs are tearing your beautiful skin! And your proud antlers are laid low on the ground!”

I could not bear it any longer. I started up and looked down into the valley, where Khorbooda had fallen. I still hoped against hope. I could not believe that Khorbooda was dead, that I was left alone!

But, alas³, those were vain hopes! Down in the valley, Khorbooda lay dead! Some of the hunters were sitting on his back and the dogs were crouching around. He was not dead yet, he was still quivering. “What can I do to help you, my dear friend? I am helpless,” I cried from far off, my heart bleeding.

The hunters stood up. Khorbooda tossed his head for the last time, his antlers fell on the ground and he moved no more. They had killed him! He was dead!

— What brought you, deer, to this low land,

You wanderer of the mountains high?

— My mate is slain and thus, alas,
I roam alone and mourning cry.

¹ fell down flat — დაეცა მოსხლეტილი.

² my breath came short — სული შემიგუბდა.

³ Buf, alas — ვაი ჩემს სიბედკრულეს.

They were laughing as they sang this song. As for Khorbooda...
alas!

“Let that song be your funeral dirge and the song of my orphanage too. Farewell, my beloved! I shall not forget you as long as I wander all alone over these hills.” Those were my last words to Khorbooda, as I started again on my lonely wandering, while from far away I heard the merry hunters still singing: “Deer that roam over the hills.”

“Farewell, farewell, my poor Khorbooda!”

And now, my young friends, I roam over the hills and through the valleys all alone. Is life worth living?¹ Khorbooda dying on the edge of the forest is always before me. I see his closed eyes and hear our enemies singing gaily:

— What brought you, deer, to this low land,

You wanderer of the mountains high?

— My mate is slain and thus, alas,

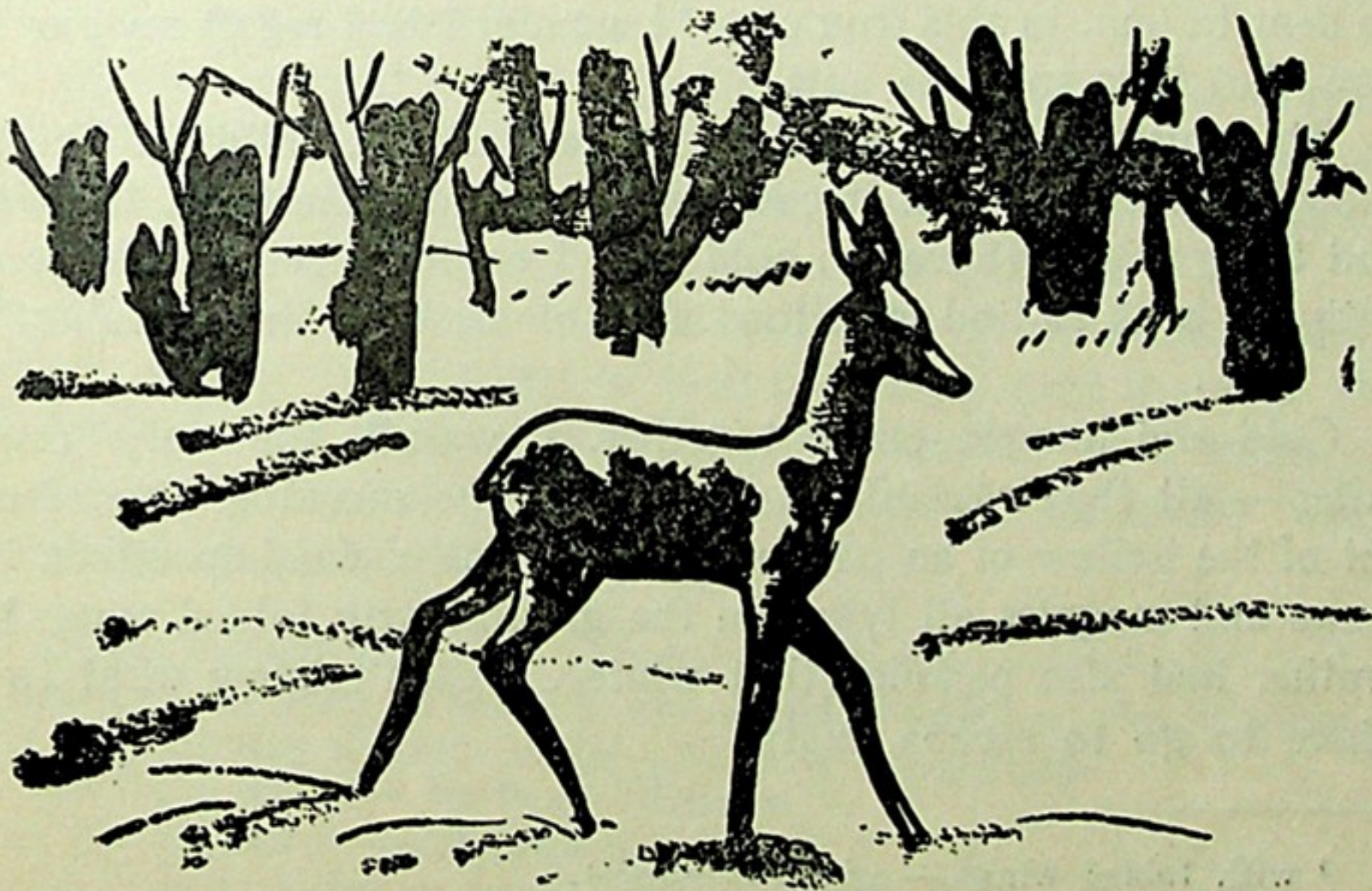
I roam alone and mourning cry.

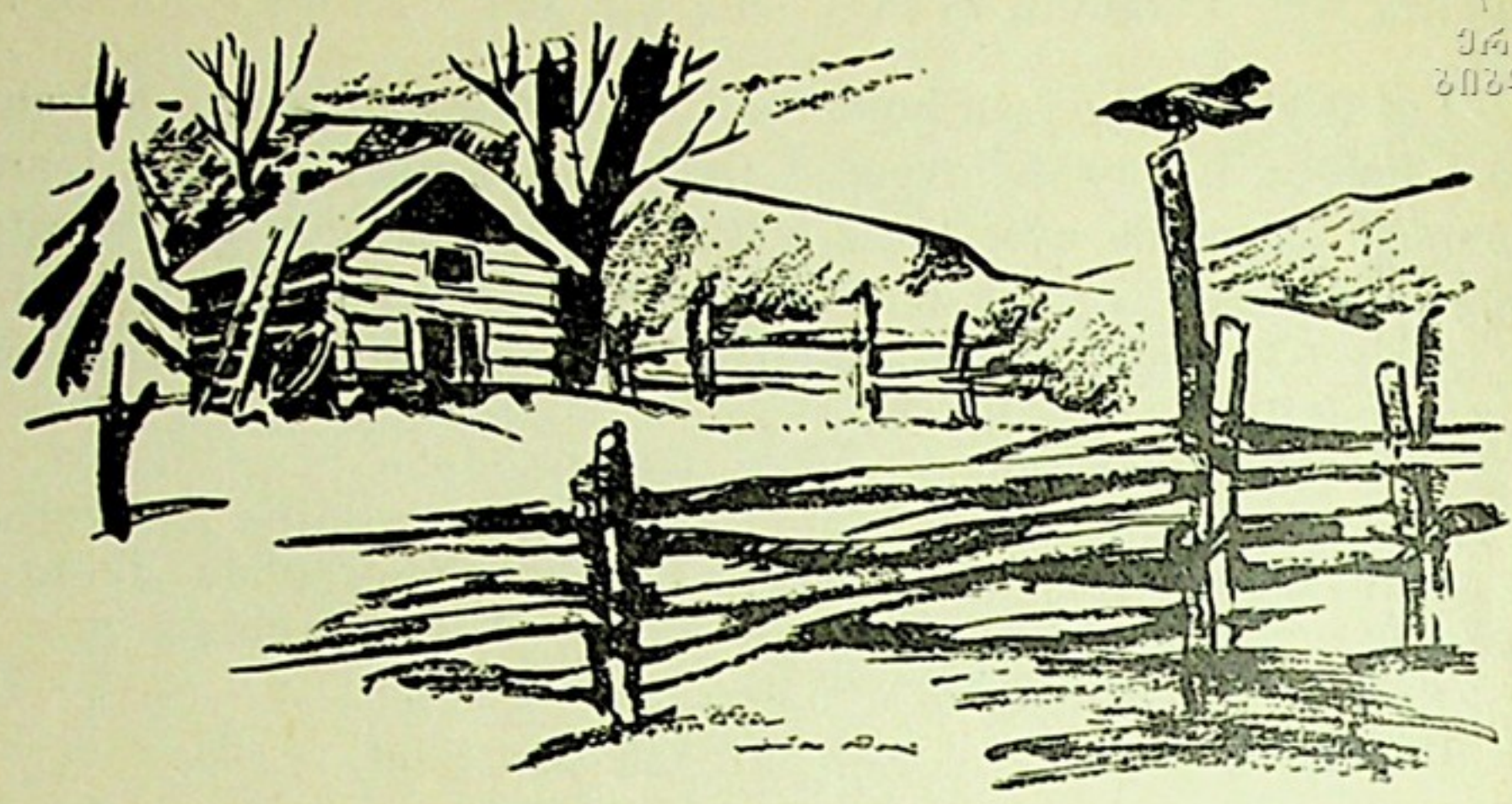
So they have killed you, have made you leave this world² my poor Khorbooda!

(1911)

¹ Is life worth living? — ჩემი სიცოცხლე რაღა სიცოცხლეა?

² have made you leave this world — გამოგასალმეს წუთისოფელს.

IRODION EVDOSHVILI

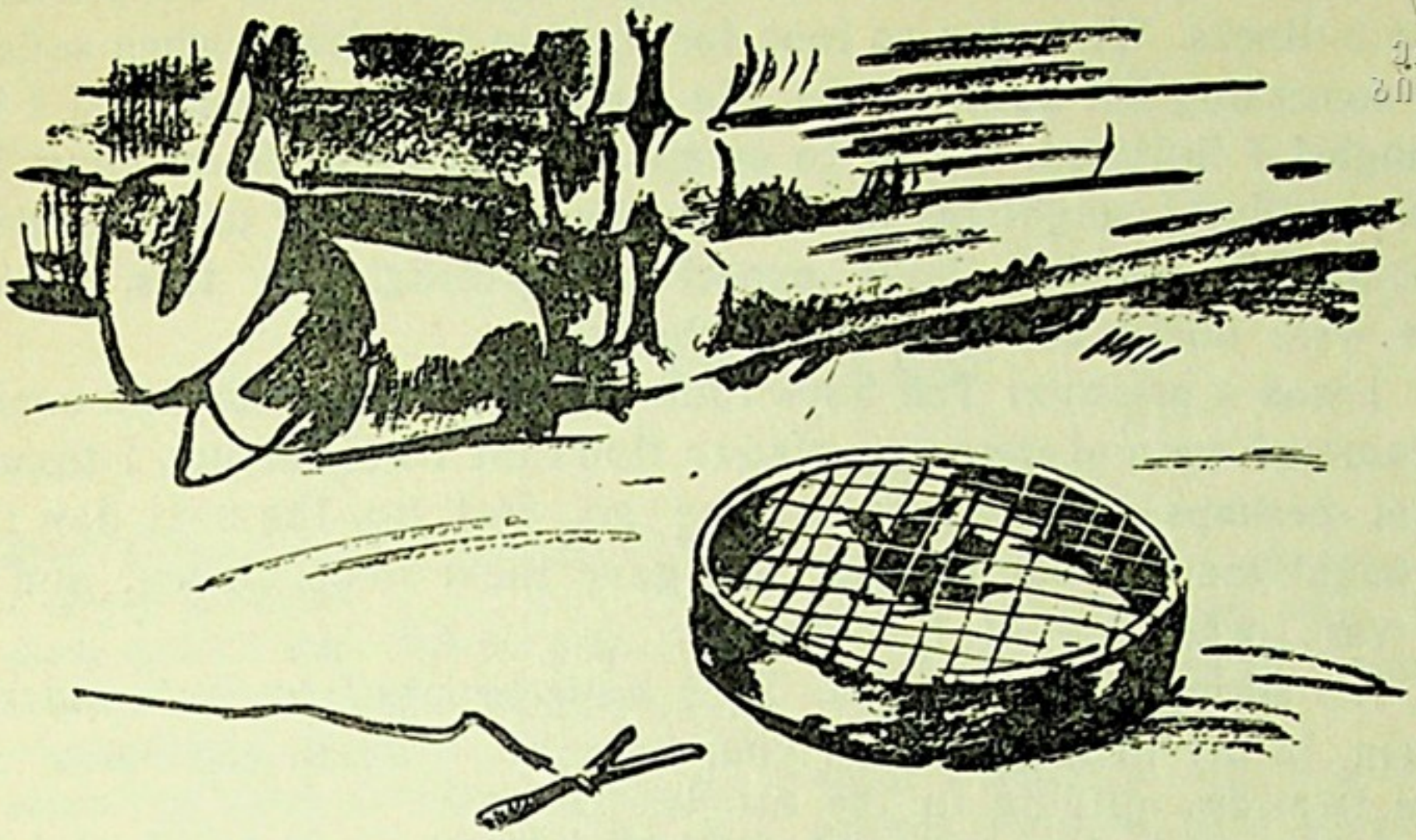
The Song of the Thrush

Why do you ask your mother about me, children? I can tell you my story better myself! You wonder where I have come from, to be so near to you, in this iron cage? I wonder too. I regret my carelessness, but it is too late now.

This misfortune happened to me last winter, children. The first snow was so deep, that it covered the ground, the trees, the woods and the gardens. It was so cold that I couldn't touch the ground with my beak to find some food. And on the trees there was nothing but snow.

Cold and hunger came together. I wasn't the only one to suffer — all the birds suffered like me. In the morning when I crept out of the hollow of an oak-tree I saw a lot of dead sparrows, jays, crows and magpies all lying on the ground with folded wings.¹ My brother had also perished that winter. I didn't know what to do, where to go to escape death.

¹ with folded wings — ფრთებმოკუმული.

There was only one way out:¹ to try and find something to eat near the homes of men. Though in my heart of hearts I was afraid,² still I thought that maybe people would pity me, for I had never done any harm to anyone. I had not had a bite for two days, I was so hungry!

At last, plucking up my courage,³ I flew to a threshing-floor. First I flew from the vineyard on to the fence, and then down to the cow-shed, where the snow had been swept away and where there was some straw for the bullocks.

I was lucky enough⁴ to find a few grains of wheat in the straw. I satisfied my hunger and felt a little stronger. Several days passed and nothing happened to me. Of course, I told my friends and every day we all called on our kind hosts, the bullocks.

We got so used⁵ to them that we would sit on their backs and pick straw, worms and dirt out of their hair. They were thankful to us. We spent several days in that way and fancied that nobody would disturb our friendship. But we were mistaken: the enemy was only waiting for us to feel at ease.⁶

¹ There was only one way out — ერთადერთი სახსარილა დამრჩენოდა.
² Though in my heart of hearts I was afraid — თუმცა გულში მეშინოდა.
³ At last, plucking up my courage — როგორც იყო გავბედე.
⁴ I was lucky enough — ბედმა არ მიმტყუნა.
⁵ We got so used — ისე შევეჩვიეთ.
⁶ waiting for us to feel at ease — ჩვენს დაარხეინებას უცდიდა.

One morning, as usual, I took my mates to see our kind friends, the bullocks. We began to look for food in the straw, when suddenly something fell down on me. My mates flew up in time, but I was caught! I fluttered, trying to escape, but in vain. Some boys had very skilfully caught me in a wicker-basket. None of us had noticed them. We couldn't have expected anything like this, because we were doing no harm to anybody!

I was a prisoner! The boys took me out from under the basket, examined me and were very glad to find that I was unhurt. I thought that perhaps they would let me go. But no, the next day they brought me to your mother. She gave them some money, and so I was locked up in this cage!

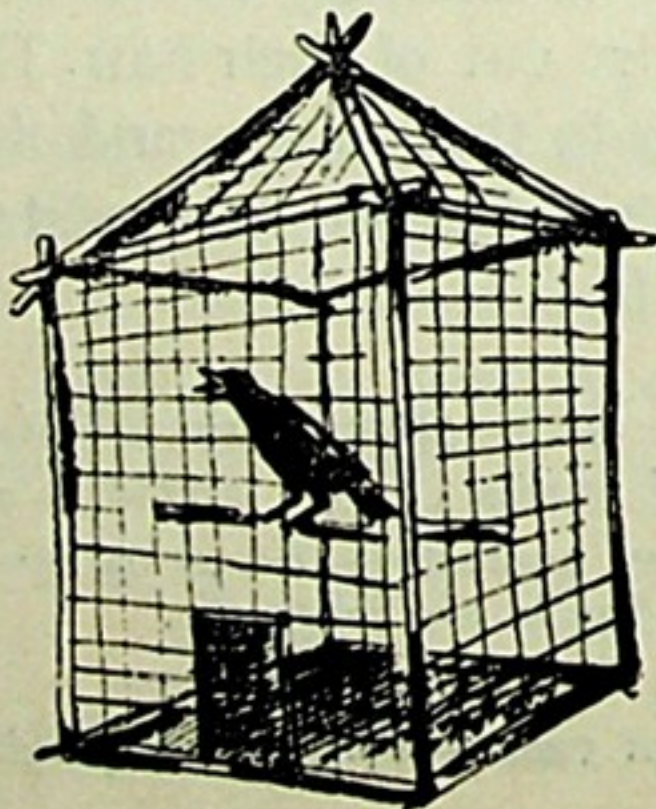
It's spring now, children. They have brought me out and here I am, in my little prison on your balcony. I watch the larks and the swallows gliding in the air.

I gaze upon the green meadows and woods and my heart aches so! My friends are free, they are enjoying themselves and congratulating each other, for winter is over. They are building nests for their children who are coming; they will caress them and take care of them. But poor me! Here I am, sitting in your cage and singing. But my song is sad, for in it I give way to my sorrow!¹ I have lost my freedom for a few grains of wheat! True, I have plenty of food here, even sugar, but it's poison to me! I don't want it, let me fly away, give me back my freedom, so that I, too, might warble in the woods and valleys that are so lovely in spring!

This is what I'm singing about to you, children, this is what I'm entreating you to do!

(1908)

¹ in if I give way to my sorrow! — დავსტორი ჩემ თავს! (გამოვთქვამ ჩემს მწუხარებას).

VOCABULARY

A

- about [ə'baʊt] *adv.* 1. შესახებ; 2. ირგვლივ, გარშემო.
- above [ə'baʊv] *adv.* ზემოთ; *prep.* -ზე.
- accursed [ə'kɜ:sɪd] *adj.* წყევული.
- ache [eɪk] *v.* ტკივილი.
- advice [əd'vaɪs] *n.* რჩევა, დარიგება.
- advise [əd'vaɪz] *v.* დარიგების მიცემა, რჩევა.
- afar [ə'fɑ:] *adv.* შორს.
- affection [ə'fekʃən] *n.* სიყვარული
- affectionately [ə'fekʃnɪtli] *adv.* აღერსიანად.
- afraid [ə'freɪd] *adj.* შეშინებული.
- after [ɑ:ftə] *prep.* შემდეგ; *adv.* შემდეგ, ამის შემდეგ.
- again [ə'geɪn] *adv.* კვლავ, ხელახლა.
- against [ə'geɪnst] *prep.* წინააღმდეგ, -ზე
- ago [ə'ɡəʊ] *adv.* წინათ.
- ahead [ə'hed] *adv.* წინ.
- aimless ['eɪmlɪs] *adj.* უმიზნო.
- aimlessly ['eɪmlɪsli] *adv.* უმიზნოდ.
- air [eə] *n.* ჰაერი.
- alas [ə'lɑ:s] *int.* ვაი.
- alarm [ə'lɑ:m] *v.* დაფრთხობა, განგაშის ატეხა; *n.* განგაში.
- alive [ə'lɑɪv] *adj.* ცოცხალი.
- all [ɔ:l] *adj.* ყველა, ყველაფერი; მთელი.
- alone [ə'ləʊn] *adj.* მარტო; მარტოხელა.
- already [ə'lɪ:redɪ] *adv.* უკვე.
- also [ə'lsoʊ] *adv.* აგრეთვე.
- although [ɔ:l'dəʊ] *conj.* თუმცა; მიუხედავად ამისა.
- always [ə:lweɪz] *adv.* ყოველთვის, მუდამ.
- among [ə'mʌŋ] *prep.* შორის.
- amuse [ə'mju:z] *v.* გართობა.
- animal ['ænɪməl] *n.* ცხოველი.
- another [ə'nʌðə] *pron.* სხვა, მეორე.
- answer ['ɑ:nsə] *v.* პასუხის გაცემა; *n.* პასუხი.
- antler ['æntlə] *n.* რქა (ირმის).
- anxious ['æŋkʃəs] *adv.* დაღონებული შეწუხებული.
- any ['eni] *pron.* რომელიმე.
- anybody ['enɪbɒdɪ] *pron.* ვინმე.
- anyone ['eniwʌn] *pron.* ვინმე, ყოველი.
- anything ['eniθɪŋ] *pron.* რაიმე.
- anywhere ['eniweə] *adv.* სადმე.
- appeal [ə'pi:l] *v.* ხვეწნა, მუდარა.
- appear [ə'piə] *v.* გამოჩენა.
- aren't=are not
- armed [ɑ:md] *adj.* შეიარაღებული.
- around [ə'raʊnd] *adv.* ირგვლივ.
- as [æz, əz] *adv.* როგორც;
as if თითქოს;
as soon as როგორც კი.
- assure [ə'ʃʊə] *v.* დარწმუნება.
- at [æt] *prep.* -ში; -ზე; -თან;
at last ბოლოს;
at least აქ: ერთადერთი.
- at once დაუყოვნებლივ, უცხად.
- attack [ə'tæk] *v.* იერიშის მიტანა.
- attempt [ə'tempt] *n.* *v.* ცდა (ცდილობს).
- avoid [ə'vɔɪd] *v.* თავიდან აცილება; არიდება.
- aware [ə'weə] *adj.* გათვითცნობიერებული; შეგნებული.
- away [ə'weɪ] *adv.* შორს.
- awfully ['ɑ:fulɪ] *adv.* საშინლად.

B

back [bæk] *adv.* უკან; *n.* ზურგი.
 backward ['bækwəd] *adv.* უკან.
 bad [bæd] *adj.* ცუდი.
 balcony ['bælkəni] *n.* აივანი.
 bank [bæŋk] *n.* ნაპირი (მდინარის).
 bark [bɑ:k] *n.* *v.* ყეფა (ყეფს).
 barking ['bɑ:kɪŋ] *n.* ყეფა.
 bate [beɪt] *v.* 1. დაკავება (იკავებს). *
 with bated breath სულის განაბვით.
 bay [beɪ] *v.* ყეფა.
 be [bi:] *v.* (was, were [wəz, wɛə], been [bi:n]) ყოფნა.
 beak [bi:k] *n.* ნისკარტი.
 beam [bi:m] *n.* სხივი.
 bear [beə] *v.* (bore [bo:], born [bo:n])
 ატანა, მოთმენა.
 beat [bi:t] *v.* (beat [bi:t], beaten ['bi:tɪn]) ცემა;
 beat off მოგერიება.
 beautiful ['bju:tɪfʊl] *adj.* მშვენიერი,
 ლამაზი.
 beauty ['bju:tɪ] *n.* სილამაზე, სიმშვე-
 ნიერე.
 beech [bi:tʃ] *n.* წიფელა; beech-bird
 წიფლის ჩიტა
 been [bi:n] *ob.* be.
 before [brɪ'fɔ:] *prep.* წინ; -მდე; *adv.*
 უწინ; უფრო ადრე.
 beg [beg] *v.* ვედრება.
 behind [brɪ'haɪnd] *prep.* უკან.
 being ['bi:ɪŋ] *n.* არსება.
 believe [brɪ'li:v] *v.* რწმენა, დაჯერება.
 beloved [brɪ'lʌvd] *adj.* საყვარელი.
 below [brɪ'ləʊ] *prep.* ქვევით, ქვეშ.
 bend [bend] *v.* (bent, bent [bent]) მო-
 ხრა, მოღუნვა.
 beware [brɪ'weə] *v.* გაფრთხილება.
 beyond [brɪ'jɒnd] *prep.* იქით, იმ მხარეს.
 birch [bɜ:tʃ] *n.* არყი.
 bird [bɜ:d] *n.* ჩიტი, ფრინველი.
 bite [baɪt] *v.* (bit [bɪt], bitten [bɪtɪn])
 კბენა.
 bitter ['bɪtə] *adj.* მწარე.
 bitterly ['bɪtəli] *adv.* მწარედ.
 black [blæk] *adj.* შავი.

bleed [bli:d] *v.* (bled, bled [bled]) სის-
 ხლის დენა
 blew *ob.* blow
 blood [blʌd] *n.* სისხლი.
 bloodshed [blʌdʃəd] *n.* სისხლის ღვრა.
 bloodshot [blʌdʃɒt] *adj.* სისხლიანი
 თვალები.
 blood-stained ['blʌdsteɪnd] *adj.* სი-
 სხლით შეღებილი.
 bloodthirsty ['blʌdθɜ:sti] *adj.* სისხლის-
 მსმელი.
 bloody [blʌdi] *adj.* სისხლიანი.
 blow [bləʊ] *v.* (blew [blu:], blown
 [bləʊn]) ქროლა (ქრის), დაბერვა.
 body ['bɒdi] *n.* სხეული, ტანი.
 both ['bəʊθ] *n.* ორთავე, ორივე.
 bottom ['bɒtəm] *n.* ძირი, ფსკერი.
 boy [bɔɪ] *n.* ბიჭი, ვაჟი.
 bramble ['bræmbəl] *n.* მაყვლოვანი.
 branch [brɑ:ntʃ] *n.* ტოტი.
 branchy ['brɑ:ntʃɪ] *adj.* ტოტებიანი.
 break [breɪk] *v.* (broke [brəʊk], broken
 [brəʊkn]) გატეხვა; დამტვრევა;
 break through გარღვევა.
 breath [breθ] *n.* სუნთქვა.
 breathe [bri:ð] *v.* სუნთქვა (სუნთქავს).
 breeze [bri:z] *n.* ნიავი.
 bring [brɪŋ] *v.* (brought, brought
 [brɔ:t]) მოტანა.
 broke *ob.* break
 brook [brʊk] *n.* ნაკადული.
 brother ['brʌðə] *n.* ძმა.
 brought *ob.* bring.
 brushwood ['brʌʃwʊd] *n.* ბუჩქნარი,
 ფიჩხიანი.
 build [bɪld] *v.* (built, built [bɪlt]) აშე-
 ნება, აგება.
 bullet ['bulɪt] *n.* ტყვია.
 bullock ['bulək] *n.* ხარი.
 butter-bur ['bʌtəbɜ:] *n.* ბუერა.
 burning ['bɜ:nɪŋ] *adj.* მხურვალე, მწვა-
 ვი.
 burst [bɜ:st] *v.* (burst, burst [bɜ:st])
 გასკდომა; tears burst ცრემლები წა-
 სკდა.
 bush [bʊʃ] *n.* ბუჩქი, ჩირგვი.

buzz [bʌz] *n. v.* ზუზუნნი; (ზუზუნებს).
by [baɪ] *prep.* -ით, -თ; ახლოს; -მიერ.

C

cage [keɪdʒ] *n.* გალაა.
call [kɔ:l] *v.* დაძახება; call on სტუმრობა.
came იხ. come.
can [kæn] *v.* (could [kʊd]) შეძლება.
can't = cannot.
care [ˈkeə] *n.* მზრუნველობა; ზრუნვა (ზრუნავს).
careful [ˈkeəfʊl] *adj.* ფრთხილი; მზრუნველი.
carelessness [ˈkeəlesnis] *n.* გაუფრთხილებლობა, დაუდევრობა.
caress [kəˈres] *n.* ალერსი.
carry [ˈkæri] *v.* ტარება, ზიდვა.
catch [kætʃ] *v.* (caught, caught [kɔ:t]) დაჭერა, შეპყრობა.
caught იხ. catch.
cautious [ˈkɔ:ʃəs] *adj.* ფრთხილი.
cautiously [ˈkɔ:ʃəsli] *adv.* ფრთხილად, კრძალვით.
caw [kɔ:] *v.* ჩხავილი (ჩხავის).
cease [si:s] *v.* შეწყვეტა.
chase [tʃeɪs] *n. v.* დევნა (დევნის) ნადირობა.
cherry-tree [ˈtʃerɪtri:] *n.* ბლის ხე.
chew [tʃu:] *v.* ღეჭვა, ცოხნა.
child [tʃaɪld] *n.* ბავშვი.
children [ˈtʃɪldrən] *n. pl.* ბავშვები.
chirp [tʃɪ:p] *n. v.* ჭიკჭიკი (ჭიკჭიკებს).
chorus [ˈkɔ:rəs] *n.* გუნდი; in chorus ერთხმად.
clatter [ˈklætə] *n. v.* ჩხრიალი (ჩხრიალებს), რახუნნი.
claw [kla:] *n.* ბრჭყალი, კლანჭი.
clear [kliə] *adj.* კამკამა, გამჭვირვალე.
clearing [ˈkliəriŋ] *n.* ნაკათიანი.
cleft [kleft] *n.* ნაპრალი.
climb [klaɪm] *v.* ასვლა; აცოცება.
close [klaʊs] *adv.* ახლო.
close [klaʊz] *v.* დახურვა; დახუჭვა.

closed [klaʊzd] *adj.* დახურული; დახუჭული.
closely [ˈklaʊsli] *adv.* 1. ყურადღებით, ცოცხლად; 2. ახლოს.
cloud [klaʊd] *n.* ღრუბელი.
coat [kəʊt] *n.* პალტო; აქ: ქათიბი.
cold [kəʊld] *adj. n.* ცივი; სიცივე.
come [kʌm] *v.* (came [keɪm], come [kʌm]) მოსვლა;
come away! წამოდი!
come back დაბრუნება.
come up ამოსვლა.
comfort [ˈkʌmfət] *n.* ნუგეში.
comrade [ˈkɒmri:d] *n.* ამხანაგი.
confront [kənˈfrʌnt] *v.* პირისპირ დგომა; აქ: შემოგვეფეთა.
congratulate [kənˈgrætjuleɪt] *v.* მოლოცვა.
conscious [ˈkɒnʃəs] *adj.* შეგნებული.
consciousness [ˈkɒnʃənsɪs] *n.* შეგნება.
consolation [ˌkɒnsəˈleɪʃən] *n.* ნუგეში.
cool [ku:l] *adj.* გრილი.
course [kɔ:s] *n.* მსვლელობა; of course რასაკვირველია.
could იხ. can; couldn't = could not.
cover [ˈkʌvə] *v.* დაფარვა, დახურვა.
courage [ˈkʌrɪdʒ] *n.* გულადობა, მამაცობა.
cow-shed [kaʊʃed] *n.* ბოსელი.
crash [kræʃ] *n. v.* გუგუნნი; 1. გრიალი (თოფის); 2. დაცემა.
crawl [kraʊl] *v.* ცოცვა; crawl out გამოძრობა.
creature [kri:tʃə] *n.* ქმნილება, არსება.
creep [kri:p] *v.* (crept, crept [krep]) ცოცვა (ცოცავს)
crooked [ˈkru:kɪd] *adj.* მოკაკული.
crop [krɒp] *v.* 1. მკა; 2. წიწკნა (ბალახის).
crouch [ˈkraʊtʃ] *v.* ჩაცუცქება; წამოყუნტვა.
crow [ˈkraʊ] *n.* ყვავი.
crow [ˈkraʊ] *v.* ჩხავილი, ყივილი.
cruel [ˈkruəl] *adj.* ულმობელი, შეუბრალებელი.

cry ['kraɪ] *n.* ს. ტირილი; ყვირილი (ყვირის).
 cud [kʌd] *n.* საცობნელი; to chew the cud ცობნა.
 cuddle ['kʌdl] *v.* ჩახვევა, მიკვრა.
 cunning ['kʌnɪŋ] *n.* 1. მოხერხება; 2. ეშმაკობა; *adj.* მოხერხებული, ეშმაკი.
 curiosity [ˌkjʊəri'æsɪti] *n.* ცნობისმოყვარეობა.
 cursed ['kɜ:sɪd] *adj.* წყევული.
 cut [kʌt] *v.* (cut, cut [kʌt]) გაჭრა, დაჭრა.
 cutting ['kʌtɪŋ] *n.* ნაკაფიანი.

D

dagger ['dægə] *n.* ხანჯალი.
 danger ['deɪndʒə] *n.* ხიფათი, საშიშროება.
 dangerous ['deɪndʒərəs] *adj.* საშიში.
 dark [dɑ:k] *adj.* ბნელი.
 darkness ['dɑ:knɪs] *n.* სიბნელე.
 darken ['dɑ:kən] *v.* დაბნელება.
 dart [dɑ:t] *v.* გაქანება, მისკდომა.
 dash [dæʃ] *v.* მოკურცხვლა, მოსხლეტა, კამარა.
 dawn [da:n] *n.* გათენება.
 day [deɪ] *n.* დღე.
 dead [ded] *adj.* მკვდარი; dead tree ხმელი ხე.
 dear [dɪə] *adj.* ძვირფასი.
 death [deθ] *n.* სიკვდილი.
 deep [di:p] *adj.* ღრმა.
 deer [dɪə] *n.* ირემი
 defend [dɪ'fend] *v.* დაცვა, თავდაცვა.
 delight [dɪ'laɪt] *n.* სიტკბოება, სიამოვნება.
 dew [dju:] *n.* ნამი, ცვარი.
 die [daɪ] *v.* კვდომა.
 did *ob.* do.
 didn't=did not.
 difficulty ['dɪfɪkəltɪ] *n.* სიძნელე.
 direction [dɪ'rekʃən] *n.* მიმართულება.
 dirge [dɜ:dʒ] *n.* სამგლოვიარო ზარი.
 dirt [dɜ:t] *n.* ქუჩყი.
 disappear [dɪsə'pɪə] *v.* გაქრობა, გაუჩინარება.
 dissolve [dɪ'sɒlv] *v.* დაშლა.

disturb [dɪs'tɜ:b] *v.* შეწუხება, შეშლა.
 do [du:] *v.* (did [dɪd], done [dʌn]) კეთება.
 doesn't=does not.
 dog [dɒg] *n.* ძაღლი.
 doleful ['dɒlful] *adj.* ნალვლიანი, აქეთავმოკატუნებული.
 done *ob.* do; don't=do not.
 doubt ['daʊt] *n.* ეჭვი.
 down [daʊn] *adv.* ქვევით, ქვემოთ, დაბლა.
 downhill ['daʊnhɪl] *adv.* ქვევით ფერდობზე, დაქანებაზე.
 downpour ['daʊnpɔ:] *n.* ნიაღვარი.
 draw [dra:] *v.* (drew [dru:], drawn [dra:n]) ამოღება.
 drink [drɪŋk] *v.* (drank [dræŋk], drunk [drʌŋk]) სმა, დალევა.
 drip [drɪp] *v.* წვეთვა.
 drive [draɪv] *v.* (drove [drouv], driven [drɪvn]) 1. წაყვანა, მართვა; 2. გარეკვა; აქ: შეყოლება.
 drop [drɒp] *n.* წვეთი.
 drove *ob.* drive.
 dry [draɪ] *adj.* ხმელი, მშრალი.
 dwelling ['dwelɪŋ] *n.* საცხოვრებელი სახლი.

E

each [i:tʃ] *adj.* თითოეული; each other ერთიმეორე.
 eager ['i:gə] *adv.* მოუთმენელი.
 ear [ɪə] *n.* ყური.
 early ['ɜ:lɪ] *adv.* ადრე.
 earth [ɜ:θ] *n.* მიწა, დედამიწა.
 ease ['i:z] *n.* სიმშვიდე; at ease არხეინად ყოფნა.
 easy ['i:zɪ] *adj.* ადვილი.
 eat [i:t] *v.* (ate [et], eaten [i:tn]) ჭამა.
 eddy ['edɪ] *v.* დაგუბება.
 edge [edʒ] *n.* ნაპირი (ტყის, მინდვრის).
 effect [ɪ'fekt] *n.* ეფექტი, შედეგი.
 else [els] *adv.* კიდევ, გარდა.

encirclement [In'sə:klmənt] *n.* გარშემორტყმა.
 end [end] *n.* ბოლო; *v.* დაბოლოება.
 enemy ['enɪmɪ] *n.* მტერი
 enjoy [In'jɔɪ] *v.* სიამოვნების მიღება, დატკბობა.
 enormous [I'nɔ:məs] *adj.* უზარმაზარი.
 enough ['ɪnʌf] *adv.* საკმარისად, საკმაოდ.
 entangle [In'tæŋgl] *v.* გაბმა, ჩაბმა.
 entreat [In'tri:t] *v.* ვედრება.
 escape [Is'keɪp] *v.* გაქცევა, თავის დაღწევა.
 even ['i:vən] *adv.* -ც, კი, კიდევ; even then მაშინაც კი.
 evening ['i:vɪŋ] *n.* საღამო.
 ever ['evə] *adv.* ოდესმე.
 every ['evrɪ] *adj.* ყოველი, თითოეული.
 everything ['evrɪθɪŋ] *n.* ყველაფერი.
 examine [ɪg'zæmɪn] *v.* გასინჯვა.
 exhausted [ɪg'zɔstɪd] *adj.* დაქანცული, გამოფიტული.
 expect [ɪks'pekt] *v.* ლოდინი, იმედის ქონა.
 experience [ɪks'pɪəriəns] *n.* გამოცდილება.
 eye [aɪ] *n.* თვალი.

F

faint [feɪnt] *adj.* სუსტი; მკრთალი.
 faithful ['feɪθfʊl] *adj.* ერთგული.
 fall [fɔ:l] *v.* (fell [fel], fallen [fɔ:lən]) დაცემა, დაშვება.
 fancy ['fænsɪ] *v.* თავისთვის წარმოდგენა.
 far [fɑ:] *adv.* შორს; შორეული.
 farewell ['fæə'wel] *int.* მშვიდობით!
 fast [fɑ:st] *adj.* ჩქარი, სწრაფი; faster [fɑ:stə] უფრო ჩქარა.
 fate [feɪt] *n.* ბედი, იღბალი.
 fawn [fɔ:n] *n.* შვლის ნუკრი.
 fear [fɪə] *n.* შიში; *v.* დაშინება.
 fed *ib.* feed.
 feed [fi:d] *v.* (fed, fed [fed]) კვება.
 feel [fi:l] *v.* (felt, felt [felt]) გრძნობა (გრძნობს).
 feet [fi:t] *n. pl.* ფეხები.
 fell *ib.* fall.
 fellow ['felou] *n.* ამხანაგი, მეგობარი;

good fellow! ყოჩაღ!
 felt-cloak ['felt klouk] *n.* ნაბადო.
 fence [fens] *n.* ღობე.
 few [fju:] *adj.* ცოტა; a few რამდენიმე, ცოტაოდენი.
 field [fi:ld] *n.* ველი, მინდორი.
 figure ['fɪgə] *n.* ფიგურა; გარეგნული შესახედაობა.
 fill ['fɪl] *v.* ავსება, გავსება.
 find [faɪnd] *v.* (found, found [faund]) პოვნა, ნახვა.
 fine [faɪn] *adj.* მშვენიერი, ლამაზი.
 finger ['fɪŋgə] *n.* თითი.
 first [fɜ:st] *num.* პირველი; at first პირველად.
 flank [flæŋk] *n.* გვერდი, ფერდი.
 flap [flæp] *v.* ტყლაშუნი.
 flash [flæʃ] *n. v.* გაელვება (ელავს); to be off in a flash გასრიალება.
 flew *ib.* fly.
 flock [flɒk] *n.* ფარა.
 fluffy ['flʌfɪ] *adj.* ლაბუა.
 flutter ['flʌtə] *v.* ფრენა (დაფრინავს).
 fly [flaɪ] *v.* (flew [flu], flown [floun]) ფრენა. აქ: flew around—გარს ევლებოდა
 foe [fou] *n.* მტერი (პოეტ.).
 fold [fould] *n.* ნაკეცი, კალთა (ჩოხის).
 folded ['fouldɪd] *adj.* დაკეცილი; აქ: მოკუმული.
 follow ['fɔləu] *v.* მიყოლა, დადევნება, გამოკიდება.
 fond [fɔnd] *adj.* მოსიყვარულე; მოყვარული; to be fond of სიყვარული.
 food [fu:d] *n.* საკვები, საჭმელი.
 foot [fut] *n.* 1. ფეხი; 2. foot of hill მთის ძირი.
 foot-print ['futprɪnt] *n.* კვალი.
 for [fɔ:] *prep.* -თვის; განმავლობაში; *conj.* რადგანაც, მითუმეტეს.
 force ['fɔ:s] *n.* ძალა; *v.* იძულება, ძალის დატანება.
 forebode [fɔ:'boud] *v.* წინათგრძნობა.
 forest ['fɔrɪst] *n.* ტყე.
 forget [fə'get] *v.* (forgot [fə'gɔt], forgotten [fə'gɔtn]) დავიწყება.
 forward ['fɔ:wəd] *adv.* წინ.

found იხ. find.
 fourth [fɔ:θ] *num.* მეოთხე.
 free [fri:] *adj.* თავისუფალი.
 freedom ['fri:dəm] *n.* თავისუფლება.
 freely ['fri:lɪ] *adv.* თავისუფლად.
 fresh [fref] *adj.* გრილი, გამაგრილებელი.
 freshness ['frefnɪs] *n.* სიგრილე.
 friend [frend] *n.* მეგობარი.
 friendship ['frendʃɪp] *n.* მეგობრობა.
 fright [fraɪt] *n.* შიში.
 frightened ['fraɪtnd] *adj.* შეშინებული.
 frisk [frɪsk] *v.* კუნტრუში.
 from [frɒm, frəm] *prep.* -გან, -დან.
 front [frʌnt] *adj.* წინა; in front of წინა.
 frustrated [frʌs'treɪtɪd] *adj.* იმედღაკარგული.
 fudder [fʌdə] *n.* ძუძუ (ცხოველის).
 full [ful] *adj.* სავსე.
 funeral ['fjʊnərəl] *n.* დაკრძალვა; funeral toll სამგლოვიარო ზარი.

G

gaily ['geɪlɪ] *adv.* მხიარულად.
 gallop ['gæləp] *v.* ნავარდი (ნავარდობს).
 gambol ['gæmbəl] *n. v.* ნავარდობა, ხტომა (ხტის), ჭენება.
 gain [geɪn] *v.* მიღწევა, მიწვდომა.
 garden ['gɑ:dn] *n.* ბაღი.
 gave იხ. give.
 gaze [geɪz] *v.* მიშტერებით ყურება, ცქერა.
 gently ['dʒentlɪ] *adv.* ნაზად.
 get [get] *v.* (got, got [gɒt]) მიღება; შოვნა; გახდომა;
 get up აღდგომა
 to get used to დაჩვევა.
 give [gɪv] *v.* (gave [geɪv], given ['gɪvɪn]) მიცემა.
 glad [glæd] *adj.* გახარებული.
 glade [gleɪd] *n.* მინდორი (ტყეში).
 glance [glɑ:ns] *n. v.* თვალის გადავლება (თვალს ავლებს). შეხედვა.
 glare [glɛə] *v.* მიჩერება; დაეინებით ცქერა.

gleaming ['gli:mɪŋ] *adj.* პრიალა.
 glide [glɑɪd] *v.* სრიალი.
 gnaw [naɪ] *v.* წვალება, შეწუხება; ღრღნა, ხვრა.
 go [gəʊ] *v.* (went [went], gone [gɒn]) წასვლა, სვლა.
 good [gʊd] *adj.* კარგი.
 got იხ. get.
 grain ['greɪn] *n.* მარცვალი.
 grass ['grɑ:s] *n.* ბალახი.
 great ['greɪt] *adj.* დიდი, დიადი.
 greatly ['greɪtlɪ] *adv.* დიდად; ძალიან.
 green ['gri:n] *adj.* მწვანე.
 grew იხ. grow.
 grey ['greɪ] *adj.* ნაცრისფერი; ლეგა.
 grey-bird ['greɪbɜ:d] *n.* ლეგა ჩიტო.
 grief ['gri:f] *n.* მწუხარება.
 ground ['graʊnd] *n.* მიწა; ნიადაგი.
 grove ['grəʊv] *n.* ჭალა.
 grow ['grəʊ] *v.* (grew [gru:], grown [graʊn]) 1. ზრდა; 2. გახდომა.
 growth ['grəʊθ] *n.* წვრილიანი (ტყე).
 gully ['gʌlɪ] *n.* ხევი, ღრე.
 gun [gʌn] *n.* თოფი.
 gush [gʌʃ] *v.* წასკდომა, ფეთქვა; აქ: სისხლის.

H

had იხ. have.
 hair ['heə] *n.* თმა.
 half [hɑ:f] *n.* ნახევარი.
 hand [hænd] *n.* ხელი.
 hang [hæŋ] *v.* (hung, hung [hʌŋ]) კიდება, დაკიდება, ჩამოკიდება.
 happen ['hæpən] *v.* მოხდომა.
 happiness ['hæpɪnɪs] *n.* ბედნიერება.
 happy ['hæpɪ] *adj.* ბედნიერი.
 hard [hɑ:d] *adj.* 1. მაგარი; 2. მძიმე; აუტანელი; *adv.* ძალიან, ბეჯითად.
 hardly ['hɑ:dlɪ] *adv.* ძლივსლა.
 harm [hɑ:m] *n. v.* 1. ზიანი, ზიანის მიყენება; 2. დაშავება.
 harmless ['hɑ:mlɪs] *adj.* უვნებელი, უწყინარი.
 have [hæv] *v.* (had, had [hæd]) ქონა, ყოლა.

hawk [hɑ:k] *n.* ქორი.
 head [hed] *n.* თავი.
 hear [hiə] *v.* (heard, heard [hə:d]) გა-
 გონება, მოსმენა.
 heard *იხ.* hear.
 heart [hɑ:t] *n.* გული.
 heartstricken ['hɑ:tstri:kən] *adj.* გულ-
 მოკლული.
 heavily ['hevɪli] *adv.* მძიმედ.
 heavy ['hevi] *adj.* მძიმე.
 heel [hi:l] *n.* ქუსლი.
 help [help] *v.* დახმარება, შეველა.
 helpless ['helplɪs] *adj.* უძლური, უმ-
 წეო.
 helplessly ['helplɪsli] *adv.* უმწეოდ.
 here [hiə] *adv.* აქ, აქეთ.
 here's=here is.
 herself [hə'self] *pron.* თვითონ, თვით
 (მდედრობითი სქესი).
 hide [haɪd] *v.* (hid, hidden [hɪd, hɪdn])
 დამალვა.
 high [haɪ] *adj.* მაღალი.
 hill [hɪl] *n.* მთა, გორაკი.
 hillock ['hɪlək] *n.* გორაკი, ბორცვი.
 hillside ['hɪlsaɪd] *n.* ფერდობი.
 hit [hɪt] *v.* (hit, hit [hɪt]) *v.* 1. დარტ-
 ყმა; 2. ნიშანში მოხვედრა.
 hole [həʊl] *n.* ორმო; ნახვრეტი.
 hollow ['hɒləʊ] *n.* ფულურო.
 homewards ['həʊmwədz] *adv.* შინისა-
 კენ.
 hope [həʊp] *n.* იმედი; *v.* იმედის ქონა.
 horn [hɔ:n] *n.* რქა.
 host [həʊst] *n.* მასპინძელი.
 hot [hɒt] *adj.* ცხელი.
 hound [haʊnd] *n.* მონადირე ძაღლი.
 how [haʊ] *adv.* როგორ, რაწაბრად.
 hundred ['hʌndrəd] *num.* ასი.
 hunger ['hʌŋgə] *n.* შიმშილი.
 hungry ['hʌŋgrɪ] *adj.* მშიერი.
 hunter ['hʌntə] *n.* მონადირე.
 hurt [hɜ:t] *v.* (hurt, hurt [hɜ:t]) ტკენა,
 დაზიანება.

I

ignorant ['ɪgnərənt] *adj.* უცოდინარი,
 უვიცი.

imitate ['ɪmɪteɪt] *v.* მიბაძვა.
 imagine ['ɪmædʒɪn] *v.* მიხვედრა, წარ-
 მოდგენა.
 impatient [ɪm'peɪʃənt] *adj.* მოუთმე-
 ნელი.
 inexperienced [ɪnɪks'pɪəriənst] *adj.*
 გამოუცდელი.
 inoffensive [ɪnə'fensɪv] *adj.* უწყინარი,
 უვნებელი.
 instant ['ɪnstənt] *n.* წამი, მომენტი.
 interlaced [ɪntə'leɪst] *adj.* გადაკვან-
 ძული.
 into ['ɪntu, ɪntə] *prep.* -ში
 isn't=is not.
 it's=it is.
 iron ['aɪən] *n.* რკინა.

J

jay [dʒeɪ] *n.* ჩხიკვი.
 jerk [dʒɜ:k] *v.* მოწევა; აქ: ქნევა.
 joy [dʒɔɪ] *n.* მხიარულება, სიხარული.
 just [dʒʌst] *adv.* სწორედ; just now
 ახლა, ამ წუთში.

K

keep [ki:p] *v.* (kept, kept [kept]) შე-
 ნახვა.
 keep near ახლოს ყოფნა.
 kid [kɪd] *n.* ბალღი.
 kill [kɪl] *v.* კვლა, მოკვლა.
 kind [kaɪnd] *adj.* კეთილი.
 knee [ni:] *n.* მუხლი.
 knew *იხ.* know.
 knock [nɒk] *n.* რახუნი, კაკუნი.
 know [nəʊ] *v.* (knew [nju:], known
 [noun]) ცოდნა, ცნობა.

L

lamb [læm] *n.* ბატკანი.
 large [lɑ:dʒ] *adj.* დიდი, განიერი, ფარ-
 თო.
 lark [lɑ:k] *n.* ტოროლა.
 last [lɑ:st] *adj.* უკანასკნელი, წარსუ-
 ლი; at last ბოლოს.

late [leɪt] *adj.* გვიან.
 laugh [lɑːf] *n.* სიცილი (იციინის).
 lay იხ. lie.
 lead [liːd] *v.* (led, led [led]) წყევანა, გაძლოლა.
 leaf [liːf] *n.* ფოთოლი. (pl. leaves).
 leap [liːp] *v.* (leapt [lept], leaped [liːpt]) ხტომა, სირბილი (მირბის); *n.* ნახტომი; აქ: კამარა.
 least [liːst] *adj.* უმცირესი; at least მაინც.
 leave [liːv] *v.* (left, left [left]) დატოვება, წასვლა.
 left იხ. leave.
 leg [leg] *n.* ფეხი (მუხლიდან ტერფამდე).
 let [let] *v.* გაშვება, ნებართვის მიცემა; მეშველი ზმნა;
 let us go მოდი წავიდეთ.
 let's=let us.
 lie [laɪ] *v.* (lay [leɪ], lain [leɪn]) წოლა.
 life [laɪf] *n.* სიცოცხლე.
 lifeless ['laɪflɪs] *adj.* უსიცოცხლო.
 lift [lɪft] *v.* აწევა.
 light [laɪt] *n.* სინათლე; *adj.* 1. ნათელი; 2. მსუბუქი.
 lightning ['laɪtnɪŋ] *n.* ელვა.
 like [laɪk] *v.* მოწონება; *adj.* მსგავსი; *adv.* მსგავსად, როგორც.
 listen ['lɪsn] *v.* მოსმენა, ყურის გდება.
 little [lɪtl] *adj.* პატარა; *adv.* ცოტა; a little ცოტაოდენი.
 live [lɪv] *v.* ცხოვრება.
 living ['lɪvɪŋ] *adj.* ცოცხალი; living being სულდგმული.
 load [ləʊd] *n.* ტვირთი; heavy-load მძიმე ტვირთი.
 lock [lɒk] *v.* დაკეტვა, ჩაკეტვა.
 loll out [ləʊt] *v.* ენის გადმოვდება.
 lonely ['ləʊnlɪ] *adj.* განმარტოებული, მარტო.
 long [lɒŋ] *adj.* გრძელი; *adv.* დიდხანს.
 look [lʊk] *v.* შეხედვა.
 lose [luːz] *v.* (lost, lost [lɒst]) დაკარგვა.

lost იხ. lose.
 love [lʌv] *n.* სიყვარული (სიყვარს);
 lovely ['lʌvlɪ] *adj.* მშვენიერი, ლამაზი.
 low [ləʊ] *adj.* დაბალი; *adv.* დაბლა.
 lucky ['lʌkɪ] *adj.* ბედნიერი.

M

made იხ. make.
 madly ['mædli] *adv.* გაშმაგებით.
 magpie ['mæɡpaɪ] *n.* კაქკაქი.
 make [meɪk] *v.* (made, made [meɪd]) კეთება, დამზადება; to make a noise ახმაურება.
 man [mæn] *n.* კაცი, ადამიანი (pl. men [men]).
 many ['meni] *adj.* მრავალი, ბევრი.
 master ['mɑːstə] *n.* პატრონი, ბატონი.
 mate [meɪt] *n.* მეგობარი, ამხანაგი.
 may [meɪ] *v.* (might [maɪt]) შეძლება.
 maybe ['meɪbi] *adv.* შესაძლოა, შესაძლებელია.
 meadow ['medəʊ] *n.* მდელო.
 meet [miːt] *v.* (met, met [met]) შეხვედრა.
 men [men] *n.* pl. იხ. man.
 merry [merɪ] *adj.* მხიარული.
 merrily ['merɪli] *adv.* მხიარულად.
 met იხ. meet.
 mew [mjʊː] *n.* ს. კნავილი (კნავის).
 middle [mɪdl] *n.* შუაგული, შუა.
 midge [mɪdʒ] *n.* მუმლი, ქინქლა; კოლო.
 might იხ. may.
 milk [mɪlk] *n.* რძე.
 misfortune [mɪs'fɔːtʃən] *n.* უბედურება, უბედობა.
 miss [mɪs] *v.* 1. აცდენა; 2. გამოტოვება.
 mistake [mɪs'teɪk] *n.* შეცდომა; to be mistaken შეცდომის დაშვება.
 moan ['məʊn] *n.* ს. კვნესა (კვნესის).
 moment ['məʊmənt] *n.* წუთი, მომენტი.
 money ['mʌni] *n.* ფული.

moonlit ['mu:nɪt] *adj.* მთვარიანი.
 more [mɔ:] *adv.* მეტი, უფრო.
 morning ['mɔ:nɪŋ] *n.* დილა.
 mosquito [mə'ski:tou] კოლო, ქინქლა.
 motionless ['mouʃnlɪs] *adj.* უძრავი,
 გაყუჩებული.
 mother ['mʌðə] *n.* დედა.
 mountain ['maʊntɪn] *n.* მთა.
 mourn [ma:n] *v.* დატირება, გლოვა.
 mouth [maʊθ] *n.* პირი.
 move [mu:v] *v.* მოძრაობა (მოძრაობს).
 movement ['mu:vmənt] *n.* მოძრაობა.
 mud [mʌd] *n.* ტალახი.
 must [mʌst] *v.* უნდა; ვალდებულება.
 murderous ['mɜ:dərəs] *adj.* სასიკვდი-
 ლო, მომაკვდინებელი.
 muzzle [mʌzl] *n.* დინგი, აქ: ლაშ-პირი.
 myself [maɪ'self] *pron.* მე თვითონ,
 თვით.

N

name [neɪm] *n.* სახელი, გვარი.
 native ['neɪtɪv] *adj.* მშობლიური; მკვი-
 დრი.
 nature ['neɪtʃə] *n.* ბუნება.
 near [nɪə] *adv.* ახლოს, მახლობლად.
 nearer ['nɪərə] *adv.* უფრო ახლოს.
 need [ni:d] *n. v.* საჭიროება (სჭირდება).
 neither ['neɪðə] *adv.* არც...არც; *adj.*
 არც ერთი.
 nest [nest] *n.* ბუდე.
 never ['nevə] *adv.* არასოდეს.
 next [nekst] *adj.* შემდეგი, უახლოესი;
prep. გვერდით, გვერდზე; *adv.* შემ-
 დეგ.
 nicely ['naɪsli] *adv.* სიამოვნებით; აქ:
 ტკბილად.
 night [naɪt] *n.* ღამე.
 nobody ['nɒbədɪ] *n.* არავინ.
 nod [nɒd] *v.* თავის დაქნევა.
 noise [nɔɪz] *n.* ხმაური.
 none [nʌn] *pron.* არავინ.
 nor [nɔ:] *conj.* არც.
 not [nɒt] *adv.* არ, არა.

notice ['nɒtɪs] *v.* შენიშვნა (შენიშ-
 ნავს).
 nothing ['nʌθɪŋ] *n.* არაფერი.
 now [naʊ] *adv.* ახლა.
 nowhere ['nəʊweə] *adv.* არსად, ვერ-
 სად.
 numerous ['nju:mərəs] *adj.* მრავალი,
 მრავალრიცხოვანი.

O

oak ['oʊk] *n.* მუხა.
 off [ɒf] *adv.* შორს, მანძილზე *prep.*
 -გან, -დან.
 often ['ɒfən] *adv.* ხშირად.
 old [əʊld] *adj.* მოხუცი; ძველი.
 only ['əʊnli] *adv.* მხოლოდ; *adj.* ერთად-
 ერთი.
 open ['əʊpən] *adj.* ღია.
 orphan ['ɔ:fən] *n.* ობოლი.
 other [ʌðə] *adj.* სხვა, მეორე.
 otherwise ['ʌðəwaɪz] *adv.* სხვანაირად,
 თორემ.
 our [aʊə] *adj.* ჩვენი.
 ourselves [aʊə'selvz] *pron.* ჩვენ თვი-
 თონ.
 out [aʊt] *adv.* გარე, გარეთ.
 over ['əʊvə] *prep.* -ზე, ზემოთ.
 overhanging ['əʊvəhæŋɪŋ] *adj.* ჩამო-
 კიდებული, გადმოკიდებული.
 overtake [ˌəʊvə'teɪk] *v.* (overtook
 [ˌəʊvə'tʊk], overtaken [ˌəʊvə'teɪkən])
 დაწევა, მიწევა.
 pain [peɪn] *n.* ტკივილი.
 pale [peɪl] *adj.* მკრთალი, ფერმკრთა-
 ლი.
 pass [pɑ:s] *v.* ჩავლა, გავლა; გატარება.
 patter ['pætə] *v.* ტყლაშა-ტყლუში
 (წვიმის).
 path [pɑ:θ] *n.* ბილიკი.
 peace [pi:s] *n.* მშვიდობა.
 peak [pi:k] *n.* მწვერვალი, წვერო.
 peck [pek] *v.* 1. კენკვა; 2. ამოჩიჩქნა;
 3. კაკუნა.
 peep [pi:p] *v.* შექვრეტა, ჩახედვა.
 penetrate ['penɪtreɪt] *v.* შეღწევა, ჩა-
 წვდომა.

Q

people ['pi:pl] *n.* ხალხი; ერი.
 perch [pə:tʃ] *v.* შესკუპება (ჩიტისა ტოტზე).
 perhaps [pə:'hæps] *adv.* შესაძლებელია
 perish ['perɪʃ] *v.* დაღუპვა.
 petrified ['petrifaɪd] *adj.* გაქვავებუ-
 ლი.
 pick [pɪk] *v.* მოწყვეტა; აქ: აკეცვა,
 აკალთვა.
 piece [pi:s] *n.* ნაჭერი.
 pipe [paɪp] *v.* სალამურზე დაკვრა.
 pit [pɪt] *n.* ორმო.
 pity [pɪtɪ] *n.* სიბრალული;
 to take pity შებრალება.
 place [pleɪs] *n.* ადგილი.
 plant [plɑ:nt] *n.* მცენარე.
 pleasant ['pleznt] *adj.* სასიამოვნო.
 please [pli:z] *v.* მოწონება; სიამოვნე-
 ბის მიღება.
 pleasure ['plezə] *n.* სიამოვნება.
 plenty ['plenti] *n.* სიუხვე; plenty of
 ბევრი.
 plunge [plʌndʒ] *v.* შესობა; აქ: ხანჯ-
 ლის.
 pluck [plʌk] *v.* 1. მოწყვეტა, მოკრეფა;
 2. pluck up ones courage გაბედვა.
 point ['pɔɪnt] *v.* ჩვენება, მითითება.
 poison ['pɔɪzn] *n.* საწამლავი; შხამი.
 pool [pu:l] *n.* გუბე.
 poor ['puə] *adj.* საწყალი; ღარიბი.
 pour [pɔ:] *v.* სხმა, ღვრა.
 power ['paʊə] *n.* ძალა; ძალაუფლება.
 prepare [prɪ'preə] *v.* მზადება, მომზა-
 დება.
 press [pres] *v.* მიწოლა; მიკვრა; აქ:
 გულზე.
 prey [preɪ] *n.* ნადავლი; მსხვერპლი.
 prick [prɪk] *v.* ჩხვლეტა; აქ: ყურების
 აცქვეტა.
 prison ['prɪzn] *n.* ციხე, სატუსაღო.
 prisoner ['prɪzənə] *n.* ტყვე.
 protect [prə'tect] *v.* დაცვა; მფარვე-
 ლობა.
 proud [praʊd] *adj.* ამაყი; მედიდური.
 pursue [pə:'sju] *v.* დევნა, დადევნება.
 pursuit [pə'sju:t] *n.* დადევნება.
 puzzle [pʌzl] *v.* შეფიქრიახება; აქ: გა-
 ოცება.

quench [kwentʃ] *v.* წყურვილის მოკვლა.
 quick [kwɪk] *adj.* სწრაფი, ჩქარი; *adv.*
 სწრაფად, ჩქარა.
 quickly ['kwɪkli] *adv.* ჩქარა.
 quite [kwaɪt] *adv.* სავსებით, სრულებით.
 quiver ['kwɪvə] *v.* თრთოლა, ცახცახი,
 კანკალი.

R

rain [reɪn] *n.* წვიმა; it rains წვიმს.
 raise [reɪz] *v.* ადგომა, წამოწევა.
 ran იხ. run.
 raspberry ['rɑ:zberɪ] *n.* ყოლო.
 ravine ['rævɪn] *n.* ხევი.
 ray [reɪ] *n.* სხივი.
 reach [ri:tʃ] *v.* მიღწევა, მისვლა.
 rear [rɪə] *v.* აღმართვა; აქ: ყალყზე შე-
 დგომა.
 recover [rɪ'kʌvə] *v.* გონზე მოსვლა.
 red [red] *adj.* წითელი.
 red-breasted ['redbreɪstɪd] *adj.* გულ-
 წითელი.
 reed-pipe ['ri:d'paɪp] *n.* სალამური.
 regret [rɪ'gret] *n.* სინანული; შებ-
 რალება
 relish ['relɪʃ] *n.* ს. გემო, სიამოვნების
 მოგვრა; აქ: ჭამის დროს.
 rend [rend] *v.* (rent, rent [rent]) გაგ-
 ლეჯა.
 reply [rɪ'plaɪ] *n.* ს. პასუხი (პასუხობს)
 resemble [rɪ'zembl] *v.* მსგავსება; გვა-
 ნება.
 restless ['restlɪs] *adj.* შეწუხებული; მო-
 უსვენარი.
 retreat [rɪ'tri:t] *v.* უკან დახევა; *n.* თავ-
 შესაფარი.
 restrain [rɪs'treɪn] *v.* შეკავება, თავშე-
 კავება, შეჩერება.
 reverberate [rɪ'veɪbəreɪt] *v.* გამოძახი-
 ლი.
 right [raɪt] *adj.* სწორი; მართალი.
 ripple ['rɪpl] *v.* ჩუხჩუხი.
 roam [roum] *v.* ხეტიალი, მოგზაურო-
 ბა.
 roar [rɔ:] *v.* ღრიალი; აქ: თოფის გრი-
 ალი.

rock [rɒk] *n.* კლდე.
 roll [roul] *v.* გორვა.
 root [ru:t] *n.* ფესვი, ძირი.
 rise *v.* [raɪz], rose [rouz], risen [rɪzn]) ადგომა.
 round [raund] *adv.* ირგვლივ; *prep.* გარშემო.
 row [rou] *n.* რიგი; *in a row* მიწყობით, მწყობრად.
 rumble ['rʌmbəl] *n.* რახუნი, ჩხრიალი.
 run [rʌn] *v.* (ran [ræn], run [rʌn]) სირბილი, რბენა.
 rush [rʌʃ] *v.* სწრაფად გაქცევა, მოკურცხვლა
 rush'up სწრაფად მორბენა, მოვარდნა.
 rustle ['rʌsl] *n.* შრიალი.
 rye [raɪ] *n.* სვილი, ქვავი.

S

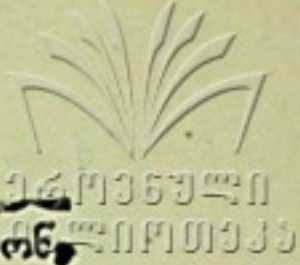
sad [sæd] *adj.* სევდიანი, მოწყენილი.
 safety ['seɪftɪ] *n.* უშიშროება.
 said *ib.* say.
 same [seɪm] *adj.* იგივე, ისეთივე.
 sand [sænd] *n.* სილა.
 sang *ib.* sing.
 sank *ib.* sink.
 sat *ib.* sit.
 satisfy ['sætɪsfaɪ] *v.* დაკმაყოფილება.
 save [seɪv] *v.* გადარჩენა.
 saw *ib.* see.
 say [seɪ] *v.* (said, said [sed]) თქმა.
 scatter ['skætə] *v.* გაფანტვა, დაფანტვა.
 scent [sent] *v.* სუნის დენა, დაყრა.
 scratch [skrætʃ] *v.* 1. ფხაქნა; 2. ფხაკუნა.
 scour [ska:] *v.* გაფაციცებით ძებნა.
 see [si:] *v.* (saw [sa:], seen [si:n]) ნახვა, დანახვა.
 seem [si:m] *v.* ჩვენება; ჩენა; *it seems* ჩანს.
 seen *ib.* see.
 several ['sevrəl] *adj.* რამდენიმე.
 shade [ʃeɪd] *n.* ჩრდილი; *v.* დაჩრდილვა.

shaggy ['ʃæɡɪ] *adj.* ბანჯველიანი.
 shall [ʃæl, ʃəl, ʃɪ] *v.* (should [ʃʊd]) მეშველი ზმნა, იხმარება მომავალ დროთა მისაღებად.
 sharp [ʃɑ:p] *adj.* ბასრი, მახვილი.
 shed [ʃed] *v.* (shed, shed [ʃed]) ფრქვევა (ცრემლას
 sheep [ʃi:p] *n.* (pl. sheep) ცხვარი.
 shepherd ['ʃepəd] *n.* მწყემსი.
 shiver ['ʃɪvə] *n.* კანკალი (კანკალებს),
 shoot [ʃu:t] *v.* (shot, shot [ʃɒt]) სროლა.
 shortlived ['ʃɔ:t'livd] *adj.* დღემოკლე.
 shot [ʃɒt] *n.* გასროლა.
 should *ib.* shall.
 shoulder ['ʃouldə] *n.* მხარი.
 shout [ʃaʊt] *n.* *v.* ყვირილი (ყვირის).
 show [ʃəʊ] *v.* (showed [ʃəʊd], shown [ʃəʊn]) ჩვენება.
 shrill [ʃrɪl] *adj.* გამგმირავი, მკვახე.
 shudder [ʃʌdə] *n.* *v.* ქრუანტელი თრთოლა, კანკალი (კანკალებს)
 side [saɪd] *n.* გვერდი, მხარე.
 ight [saɪt] *n.* მხედველობა.
 signal ['sɪgnl] *n.* ნიშანი; *ცნობა.
 silence ['saɪləns] *n.* სიჩუმე; | დუმილი. |
 to fall silent დუმილი ჩამოვარდა.
 silly ['sɪli] *adj.* სულელი; silly kid აქ: ბრიყვი.
 since [sɪns] *prep.* -დან; იმ დროიდან; *conj.* მას შემდეგ რაც.
 sing [sɪŋ] *v.* (sang [sæŋ], sung [sʌŋ]) მღერა (მღერის).
 sink [sɪŋk] *v.* (sank [sæŋk], sunk [sʌŋk]) ჩაძირვა, ჩასვლა (მზის),
 sit [sɪt] *v.* (sat, sat, [sæt]) ჯდომა.
 skilfully ['skɪlfʊli] *adv.* მარჯვედ, მოხერხებულად
 skin [skɪn] *n.* კანი, ტყავი.
 skip [skɪp] *v.* ხტომა.
 skirt [skɜ:t] *v.* სვლა, სიარული (ნაპირის, კედლის, გასწვრივ).
 sky [skaɪ] *n.* ცა.
 skyline ['skaɪlaɪn] *n.* ჰორიზონტი, ცის ტატნობი.

slay [sleɪ] *v.* (slew, slain [slu:, sleɪn])
კვლა, მოკვლა.
slippery ['slɪpəri] *adj.* მოლიპული, გა-
ლიპული.
slope [sləʊp] *n.* ფერდობი.
small [smɔ:l] *adj.* პატარა, წვრილმა-
ნი.
smoke [sməʊk] *n.* ბოლი.
smooth [smuð] *adj.* გლუვი, სწორი;
აქ: თხელი.
snow [snəʊ] *n.* თოვლი; *v.* თოვლის მო-
სვლა, it snows თოვს.
snowdrift ['snəʊdrɪft] *n.* თოვლის ნა-
ბუქარი.
snowed [snəʊd] *adj.* დათოვლილი.
so [soʊ] *adv.* ასე, ამგვარად.
soft [sɒft] *adj.* რბილი, ნაზი.
some [sʌm] *adj.* რაიმე, რამდენიმე.
somebody ['sʌmbədi] *n.* ვიღაც, ვინმე.
someone ['sʌmwʌn] *n.* ვიღაც, ვინმე.
sometimes ['sʌmtaɪmz] *adv.* ზოგჯერ.
song [sɔŋ] *n.* სიმღერა.
soon [su:n] *adv.* მალე; as soon as რო-
გორც კი.
sorrow ['sɔrəʊ] *n.* მწუხარება, გლოვა,
ჯავრი.
sort [sɔ:t] *n.* სახეობა; გვარი.
sound [saʊnd] *n.* ბგერა, ხმა.
sparrow ['spærəʊ] *n.* ბელურა.
speak [spi:k] *v.* (spoke [spəʊk], spoken
[spəʊkn]) ლაპარაკი, საუბარი.
splash [splæʃ] *v.* შეშხეფება; რწყვა.
spend [spend] *v.* (spent, spent [spent])
ტარება (დროის); ხარჯვა.
spent *ib.* spend.
spoke *ib.* speak.
sprang *ib.* spring.
spread [spred] *v.* (spread, spread
[spred]) გავრცელება; გაფენა.
spring [sprɪŋ] *v.* (sprang [spræŋ],
sprung [sprʌŋ]) 1. ხტომა; 2. *n.* გა-
ზაფხული; 3. წყარო, ნაკადული, ფმა-
ნი.
staff [stɑ:f] *n.* კომბალი.
stain [steɪn] *v.* 1. დალაქავება; 2. ღებ-
ვა, შეღებვა.

stand [stænd] *v.* (stood, stood [stʊd])
დგომა;
to stand up ადგომა.
start [stɑ:t] *v.* წამოხტომა, წამოქრა.
starvation [stɑ:veɪʃən] *n.* შიმშილი.
steal [sti:l] *v.* მოპარვა; to steal up მი-
პარვა.
steep [sti:p] *v.* დასველება.
step [step] *n.* ნაბიჯი; *v.* ნაბიჯით სვლა.
stick [stɪk] *v.* (stuck, stuck [stʌk]) გა-
მოშვება.
stick out გამოყოფა
still [stɪl] *adj.* წყნარი, ჩუმი; *adv.* მა-
ინც, მაინც ხომ.
stir [stɜ:] *v.* რხევა, ნძრევა; *n.* მოძრა-
ობა.
stone [stəʊn] *n.* ქვა.
stood *ib.* stand.
stop [stɒp] *v.* გაჩერება.
storm [stɔ:m] *n.* ქარიშხალი.
story ['stɔ:ri] *n.* ამბავი; მოთხრობა.
stuck *ib.* stick.
stumble [stʌmbəl] *v.* გადაჩეხვა.
straight [streɪt] *adj.* პირდაპირი, სწო-
რი.
strange [streɪndʒ] *adj.* უცნაური.
straw [strɔ:] *n.* ჩალა.
stream [stri:m] *n.* ნაკადი, ნაკადული;
v. დინება.
strident ['straɪdnt] *adj.* მკვახე, გამ-
ქვალავი.
strike [straɪk] *v.* (struck [strʌk],
stricken ['strɪkən]) დარტყმა.
strong [strɔŋ] *adj.* ღონიერი.
struck *ib.* strike.
such [sʌtʃ] *adj.* ასეთი, ამგვარი.
suck [sʌk] *v.* წოვა, წუწნა.
sudden ['sʌdn] *adj.* მოულოდნელი.
suddenly ['sʌdnli] *adv.* მოულოდნე-
ლად, უცებ.
suffer ['sʌfə] *v.* ტანჯვა.
suffering ['sʌfərɪŋ] *n.* ტანჯვა, წვალე-
ბა.
sugar ['ʃʊgə] *n.* შაქარი.
suggest [sə'dʒest] *v.* აზრის გამოთქმა,
წინადადების მიცემა.

sun [sʌn] *n.* მზე.
 sunk [sʌŋk] *იხ.* sink.
 sunlight ['sʌnlʌɪt] *n.* მზის შუქი.
 sure [ʃʌə] *adj.* დარწმუნებული.
 surely ['ʃʌəli] *adv.* უეჭველად, რასაკვირველია.
 surround [sə'raʊnd] *v.* გარშემორტყმა.
 swallow ['swɑ:lou] *n.* მერცხალი.
 sway [sweɪ] *v.* მერყეობა; ქანაობა.
 swept *იხ.* sweep.
 sweep [swi:p] *v.* (swept, swept [swept]) გამოგვა, გამოხვეტა.
 sweet [swi:t] *adj.* 1. ტკბილი, გემრიელი; 2. ნაზი, საყვარელი.
 swiftly ['swɪftli] *adv.* სწრაფად.
 swing [swɪŋ] *v.* (swung, swung [swʌŋ]) ქანაობა.
 swoop [swu:p] *v.* მივარდნა, მოულოდნელი თავდასხმა.
 swung *იხ.* swing.

T

take [teɪk] *v.* (took [tuk], taken [teɪkɪn]) აღება, მიღება; to take care მზრუნველობა.
 tall [tɔ:l] *adj.* მაღალი.
 teach [ti:tʃ] *v.* (taught, taught [tɔ:t]) სწავლება.
 tear [teə] *v.* (tore [tɔ:], torn [tɔ:n]) დაგლეჯა, დახევა.
 tear [tiə] *n.* ცრემლი.
 teeth [ti:θ] *n. pl.* კბილები (*sing.* tooth [tu:θ])
 tell [tel] *v.* (told, told [tould]) თქმა, მოყოლა.
 tenderly ['tendəli] *adv.* რბილად, ნაზად.
 terrible ['terɪbl] *adj.* საზარელი, საშინელი.
 terribly ['terɪbli] *adv.* საშინლად.
 terrified ['terɪfaɪd] *adj.* შეშინებული.
 terror ['terə] *n.* შიში; ტერორი.
 than [ðæn, ðən] *adv.* ვიდრე.
 thankful ['θæŋkful] *adj.* მადლიერი.
 that [ðæt] *pron. adj.* ის; *conj.* რომელიც, რომ.

their [ðeə] *adj.* მათი, თავიანთი.
 themselves [ðəm'selvz] *pron.* თავითონ, თავისთვის (მრ.).
 then [ðen] *adv.* შემდეგ, მაშინ; *conj.* მაშასადამე.
 there [ðeə] *adv.* იქ, იქითკენ.
 these [ði:z] *pron.* ეს, ესენი.
 thick [θɪk] *adj.* სქელი; ხშირი (ტყე).
 thicken [θɪkɪn] *v.* გამსხვილება, გაღდება.
 thicket ['θɪkɪt] *n.* ტყვრი, უღრანი ტყე.
 thing [θɪŋ] *n.* ნივთი, საგანი.
 think [θɪŋk] *v.* (thought, thought [θɔ:t]) ფიქრი, მოფიქრება.
 thirst [θɜ:st] *n.* წყურვილი.
 this [ðɪs] *pron.* ეს.
 though [ðou] *adv.* (სალ.) მაინც, რაცუნდა იყოს; მიუხედავად ამისა; *conj.* ნეტავი, თუმცა.
 thought *იხ.* think.
 three [θri:] *num.* სამი.
 threshing-floor ['θreʃɪŋ'flɔ:] *n.* კალო.
 threw *იხ.* throw.
 throat [θrout] *n.* ყელი.
 throb [θrɒb] *v.* გულის ძლიერად ცემა; აჩქარებული პულსი.
 through [θru:] *prep.* გავლით; -ით; -თ.
 throw [θrou] *v.* (threw [θru:], thrown [θroun]) გადაგდება, გადასროლა.
 thrush [θrʌʃ] *n.* შაშვი.
 thunder ['θʌndə] *n. v.* ქუხილი (ქუხს).
 thunderclap ['θʌndəklæp] *n.* ქექაქუხილი.
 thunderous ['θʌndərəs] *adj.* მკვექარე, მქუხარე.
 time [taɪm] *n.* 1. დრო; ხანა, 2. ჯერ, ხელ.
 tiny ['taɪni] *adj.* პაწაწინა.
 told *იხ.* tell.
 tongue [tʌŋ] *n.* ენა.
 too [tu:] *prep.* აგრეთვე; მეტისმეტად.
 top [tɒp] *n.* მწვერვალი, კენწერო; თავი, წვერო (ხის).
 torrent ['tɒrənt] *n.* ნიაღვარი.
 toss [tɒs] *v.* შეგდება, აგდება; ქანაობა.
 touch [tʌtʃ] *v.* შეხება.

towards [tə'wa:ds] *prep.* მიმართ, მიმართულებით.
 track [træk] *n.* ბილიკი.
 trail [treil] *n.* კვალი.
 tramp [træmp] *v.* ხეტიალი.
 treacherously ['trefʃərəsli] *adj.* მუხთლად.
 tree [tri:] *n.* ხე.
 tree-top ['tri:tɒp] ხის წვერა.
 tremble [trembl] *v.* კანკალი.
 trick [trɪk] *n.* ოინი; ეშმაკობა.
 troubled ['trʌblɪd] *adj.* შეწუხებული.
 true [tru] *adj.* მართალი; ნამდვილი.
 trunk [trʌŋk] *n.* ხის ტანი.
 try [traɪ] *v.* ცდა (ცდილობს).
 turn [tɜ:n] *v.* 1. ტრიალი, მობრუნება; in their turn თავის მხრივ.
 twig [twɪg] *n.* ნორჩი ყლორტა, ნეკერი.
 twilight ['twailaɪt] *n.* ბინდა, დაისა.
 twitter ['twɪtə] *n.* კიკიკი.
 two [tu:] *num.* ორი.

U

udder ['ʌdə] *n.* ძუძუ (ცხოველას); ცური; ჯიქანი.
 unconscious [ʌn'kɔnʃəs] *adj.* გონებადაკარგული.
 under ['ʌndə] *prep.* ქვეშ, დაბლა.
 undergrowth ['ʌndəgrəʊθ] *n.* ბუჩქნარი.
 understand [ʌndə'stænd] *v.* (understood, understood [ʌndə'stʌd] გაგება, მიხვედრა.
 unhappy [ʌn'hæpi] *adj.* უბედური.
 unhurt [ʌn'hɜ:t] *adj.* უვნებელი.
 unusual [ʌn'ju:zʊəl] *adj.* არაჩვეულებრივი, უჩვეულო.
 uphill [ʌp'hɪl] *n.* აღმართი.
 up [ʌp] *adv.* ზევით, ზემოთ.
 upon [ə'pɔn] *prep.* -ზე.
 use [ju:z] *v.* დაჩვევა.
 used [ju:st] *adj.* მიჩვეული.
 usual ['ju:zʊəl] *adj.* ჩვეულებრივი.
 utter [ʌtə] *v.* წარმოთქმა; აქ: ძახილი.

V

vain [veɪn] *adj.* ამაო, უქმი; in vain ამაოდ, უშედეგოდ.

vally ['væli] *n.* ველი.
 venture ['ventʃə] *v.* გაბედვა.
 very ['veri] *adv.* ძალიან, ძლიერ.
 victory ['vɪktəri] *n.* გამარჯვება.
 villainous ['vɪləniəs] *adj.* საძაგელი.
 vineyard ['vaɪnjəd] *n.* ვენახი.
 voice [vaɪs] *n.* ხმა.

W

wail [waɪl] *v.* კნავილი; ტირილი.
 waist [waɪst] *n.* წელი.
 wait [waɪt] *v.* ცდა, ლოდინი.
 walk [wɔ:lk] *v.* სიარული, სეირნობა (ფეხით).
 wander ['wɔndə] *v.* ხეტიალი, წანწალი
 wanderer — მოხეტიალე.
 want [wɔnt] *v.* ნდობა, სურვილი.
 warble [wɔ:bl] *v.* კიკიკი.
 warm [wɔ:m] *adj.* თბილი.
 warn [wɔ:n] *n.* ს. გაფრთხილება (აფრთხილებს).
 was იხ. be; wasn't=was not.
 watch [wɔtʃ] *v.* თვალყურის დევნება.
 water ['wɔ:tə] *n.* წყალი; *v.* მორწყვა (რწყავს)
 way [weɪ] *n.* გზა; in that way ამნაირად, ამგვარად.
 we'll=we shall.
 weak [wi:k] *adj.* სუსტი.
 weapon ['wepən] *n.* იარაღი.
 week [wi:k] *n.* კვირა.
 weep [wi:p] *v.* ტირილი, დატირება.
 went იხ. go.
 were იხ. be
 wet [wet] *adj.* სველი.
 we've=we have.
 what [wɔt] *pron.* რა, რომელი; რომელსაც, როგორი.
 wheat [wi:t] *n.* ხორბალი.
 when [wen] *adv.* როცა, როდესაც; *conj.* როცა, მაშინ როდესაც.
 where [weə] *adv.* სად, საითკენ.
 whereabouts ['weəəbəʊts] *n.* დაახლოებით ადგილსამყოფელი.
 while [waɪl] *conj.* მანამ; იმ დროს როდესაც.

white-spotted ['waɪt'spɒtɪd] *adj.* თეთრი თვლებით მოწინწკლული.
 whisper ['wɪspə] *v.* ჩურჩული; აქ: ბიბინი (ბალახის).
 whistle [wɪsl] *v.* სტვენა.
 whizz [wɪz] *v.* ზუილი (ტყვიის).
 who [hu:] *pron.* ვინ, რომელი, რომლის.
 whose [hu:z] *pron.* ვისი, ვისიც.
 why [waɪ] *adv.* რატომ, რისთვის.
 wicked ['wɪkɪd] *adj.* ავი, ბოროტი.
 wicker-basket ['wɪkə'be:skɪt] *n.* ლასტი.
 wind [wɪnd] *n.* ქარი.
 will [wɪl] *v.* (would [wʊd] იხმარება როგორც მეშველი ზმნა მომავალი დროის მისაღებად).
 willow ['wɪləʊ] *n.* დგნალი, ტირიფი.
 wing [wɪŋ] *n.* ფრთა.
 winter ['wɪntə] *n.* ზამთარი.
 wish [wɪʃ] *n. v.* სურვილი (სურს), ნდობა.
 wistle [wɪsl] *n. v.* სტვენა (სტვენს).
 with [wɪð] *prep.* -თან, -ით, -თ; ერთად.
 withered ['wɪðəd] *adj.* დამჟკნარი, გამხმარი; withered grass გამხმარი (ხამთრის) ბალახი.
 woe ['wəʊ] *n.* მწუხარება; woe to me *ქაიმე.*

wolf [wʊlf] *n.* მგელი.
 woman ['wʊmən] *n.* ქალი (pl. women ['wɪmɪn])
 wonder ['wʌndə] *v.* გაკვირვება (უკვირს), *n.* გაოცება.
 won't=will not.
 wood [wʊd] *n.* ტყე.
 wood-pecker ['wʊd'peke] *n.* კოდალა.
 word [wɜ:d] *n.* სიტყვა.
 world [wɜ:ld] *n.* მსოფლიო, ქვეყანა.
 worm [wɜ:m] *n.* ჭია.
 worth [wɜ:θ] *adj.* ღირსი.
 would იხ. will.
 wound [waʊnd] *n.* ქრილობა; *v.* დაჭრა.
 wounded ['waʊndɪd] *adj.* დაჭრილი.
 wretched ['retʃɪd] *adj.* უბედური; ოხერი.

Y

year ['jɜ:] *n.* წელი.
 yellow ['jeləʊ] *adj.* ყვითელი.
 yelp [jelp] *v.* წკმუტუნის (ძაღლის).
 yesterday ['jestədi] *n.* გუშინ.
 yet [jet] *adv.* კიდევ, ჯერ კიდევ; *conj.* მაინც.
 young [jʌŋ] *adj.* ახალგაზრდა.
 you'll=you will.

CONTENTS

The Story of a little Fawn (by Vazha-Pshavela)	5
Poor Khorbooda (by Irodion Evdoshvili)	15
The Song of the Thrush (by Irodion Evdoshvili)	20
Vocabulary	23

რედაქტორი ლ. მ ა ლ უ ლ ა რ ი ა
ტექრედაქტორი შ. დოლიძე
კორექტორი რ. ჩ ი რ გ ა ძ ე

გადაეცა წარმოებას 12/II-64 წ. ხელმოწერილია დასაბეჭდად
2/VI-64 წ. ანაწყოების ზომა $6\frac{1}{4} \times 10$. ქალაქის ზომა 60×90 .
ნაბეჭდი თაბახი 2,5. საავტორო თაბახი 2,03. სააღრ.-საგამომც. თაბახი 2,13.
ტირაჟი 3.000. ფასი 5 კაპ. შექვ. № 244.

სტამბა № 1, თბილისი, ორჯონიკიძის ქ. № 50.

Типография № 1, Тбилиси, ул. Орджоникидзе № 50,

Важа-Пшавела
Иродион Евдошвили
Грузинские рассказы
(на английском языке)

Перевод Елены Иосифовны Кобиашвили и
Анны Михайловны Ратиани

Издательство «Цодна»
Тбилиси — 1964

127

n 178/449

164135341
2107011933
T 6.847
3